ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK

RAADHUISSTRAAT (ONG.)

IN RAAMSDONK

GEMEENTE GEERTRUIDENBERG

Archeologie

Archeologisch vooronderzoek

Raadhuisstraat (ong.) in Raamsdonk

Opdrachtgever	Broos de Bruijn architecten Boomgaardsstraat 84 3012 XE Rotterdam
Rapportnummer	18546.001
Versienummer[1]	1
Datum	13 juni 2022
Vestiging	Zuid-Holland Hoofdweg 240 3067 GJ Rotterdam 010-7640828 rotterdam@econsultancy.nl
Opsteller	R.S. Verheij, MSc drs. A.J. Wullink
Paraaf	 Met bijdrage van P.J.L. Wemerman
Kwaliteitscontrole	ir. F.F.J.M. Top
Paraaf	

© Econsultancy bv, Rotterdam
Foto's en tekeningen: Econsultancy bv, tenzij anders vermeld.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Econsultancy aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

ISSN: 2210-8777 (Analoog rapport)
ISSN: 2210-8785 (Digitaal rapport E-depot)

[1] Versie 1 betreft een rapport waarvan geen beoordeling van de bevoegde overheid is ontvangen, bij versie 2 is het rapport wel beoordeeld door de bevoegde overheid.

Administratieve gegevens plangebied		
Projectcode	18546.001	
Toponiem	Raadhuisstraat (ong.)	
Opdrachtgever	Broos de Bruijn architecten	
Gemeente	Geertruidenberg	
Plaats	Raamsdonk	
Provincie	Noord-Brabant	
Kadastrale gegevens	Gemeente Raamsdonk, sectie G, perceel 3576	
Omvang plangebied	Circa 1.300 m^2	
Kaartblad	44G (1:25.000)	
Coördinaten centrum plangebied	X: 121.680 / Y: 411.615	
Bevoegde overheid	Gemeente Geertruidenberg Vrijheidstraat 2 4941 DX Raamsdonksveer	T: 140162 E: info@geertruidenberg.nl
Deskundige namens de bevoegde overheid	Monumentenhuis Brabant bv K. Kersten, MA, MSc. Markt 9 4931 BR Geertruidenberg	T: 0162 - 511833 E: info@monumentenhuisbrabant.nl
Onderzoeksmelding ARCHIS3	5262492100	
Archeoregio NOaA	14: Zeeuws kleigebied	
Beheer en plaats documentatie	Econsultancy, Rotterdam; Provinciaal Archeologisch Depot Zuid-Holland	
Uitvoerders	Econsultancy, R.S. Verheij, MSc & drs. A.J. Wullink	

Kwaliteitszorg
Econsultancy is onder meer gecertificeerd voor protocollen 4001, 4002, 4003 en 4004 van de BRL SIKB 4000. Verder is Econsultancy lid van de Nederlandse Vereniging van Archeologische Opgravingsbedrijven (NVAO). De leden van de NVAO bieden kwalitatief hoogstaand archeologisch onderzoek. Het lidmaatschap is een waarborg voor kwaliteit en betrouwbaarheid. Tevens is Econsultancy aangesloten bij de Vereniging van Ondernemers in Archeologie (VOiA). De VOiA behartigt de belangen van meer dan 100 bedrijven in alle takken van de archeologie.

Betrouwbaarheid
Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving. Een booronderzoek wordt in het algemeen uitgevoerd door het steekproefsgewijs onderzoeken van de bodem, waardoor het, op basis van de resultaten van een booronderzoek, onmogelijk is garanties af te geven ten aanzien van de aan- of afwezigheid van archeologische waarden. In dit kader dient ook opgemerkt te worden dat geraadpleegde bronnen niet altijd zonder fouten en volledig zijn. Daar Econsultancy voor het verkrijgen van historische informatie afhankelijk is van deze bronnen, kan Econsultancy niet instaan voor de juistheid en volledigheid van deze informatie.

SAMENVATTING

Econsultancy heeft in opdracht van Broos de Bruijn architecten een archeologisch onderzoek uitgevoerd voor het plangebied gelegen aan de Raadhuisstraat (ong.) in Raamsdonk in de gemeente Geertruidenberg. De initiatiefnemer heeft het voornemen zeven nieuwbouwwoningen in het plangebied te realiseren. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, moet eerst een wijziging van het bestemmingsplan worden doorgevoerd. Hierbij moet ook inzichtelijk worden gemaakt welke archeologische waarden binnen het plangebied kunnen worden verwacht. De noodzaak tot archeologisch onderzoek vloeit voort uit het Verdrag van Malta (1992) en de Wet ruimtelijke ordening (Wro, 2006). Het archeologisch onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO-overig), verkennende fase door middel van boringen.

Het bureauonderzoek heeft uitgewezen dat in het plangebied dekzand van het Laagpakket van Wierden, Formatie van Boxtel wordt verwacht. Hierop is mogelijk een kleidek afgezet. De top van het dekzand heeft een hoge verwachting voor resten uit het Laat-Paleolithicum – Neolithicum, wanneer er een restant van een podzolbodem aanwezig is. Aan het maaiveld geldt een middelhoge verwachting voor resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd. Voor de periode Bronstijd – Vroege Middeleeuwen geldt een lage verwachting, omdat het gebied rondom het plangebied bedekt is geweest met veen en daardoor vermoedelijk ongeschikt is geweest voor bewoning.

Het veldonderzoek heeft uitgewezen dat de ondergrond van het plangebied bestaat uit dekzand uit het Laat-Glaciaal (Laagpakket van Wierden, Formatie van Boxtel). Op het dekzand is een antropogeen eerddek aanwezig, met een dikte van 10 tot 40 cm. Dit eerddek is vermoedelijk na de ontginning van het gebied in de Late Middeleeuwen opgebracht. In boring 1 zijn in het eerddek veenbrokjes aangetroffen, dit zou kunnen duiden op dat het plangebied overveend is geweest of de veenbrokjes zijn afkomstig uit de regio waar wel veengroei heeft plaatsgevonden. Op het eerddek is in boring 2 en 4 een matig tot sterk siltig, zwak humeus zandpakket aangetroffen. Dit pakket houdt vermoedelijk verband met overstromingen vanuit de naburige rivieren. Het zou een verploegd overstromingsdek kunnen betreffen of zand vermengd met overstromingsklei uit de regio. In boring 3 is een matig siltig zandpakket tussen een Ap- en B-horizont aangetroffen. Op het eerddek of op het (verploegde) overstromingsdek is een (sub)recent opgebracht of geroerd pakket van 30 tot 60 cm dik aangetroffen.

In alle boringen is een restant van een podzolbodem aangetroffen. In vier boringen (boring 1, 2, 3 en 5) gaat het om een grotendeels intact podzolprofiel met een B-, Bhs- en een BC-horizont. In boring 4 is alleen een restant van een podzolbodem waargenomen, in de vorm van een BC-horizont. De aanwezigheid van restanten van een podzolbodem wijst erop dat het plangebied in het verleden droog genoeg is geweest voor bewoning.

Uit het vooronderzoek kan worden geconcludeerd dat de top van het dekzand een hoge verwachting heeft voor sporen uit het Laat-Paleolithicum – Neolithicum door de aanwezigheid van een podzolbodem. De verwachting voor de Bronstijd – Vroege Middeleeuwen blijft laag en voor de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd blijft de verwachting voor sporen van landgebruik middelhoog.

Econsultancy adviseert om bij de op handen zijnde bestemmingsplanwijziging de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 4’ te behouden voor het gehele plangebied. Dit betekent dat bij toekomstige vergunningplichtige werkzaamheden eerst verder onderzoek moet worden uitgevoerd. Dit onderzoek kan het beste worden uitgevoerd in de vorm van een proefsleuvenonderzoek om de verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum – Neolithicum en Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd te toetsen. Het proefsleuvenonderzoek dient te worden uitgevoerd op basis van een door de bevoegde overheid goedgekeurd Programma van Eisen, waarin is vastgelegd waaraan het onderzoek moet voldoen.

Bovenstaand advies is van Econsultancy. Er is, op grond van de gebruikte onderzoeksmethode, geprobeerd een zo gefundeerd mogelijk advies te geven. Over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen of resten in het plangebied kan nooit volledig uitsluitsel worden gegeven. Aan dit advies kunnen geen rechten worden ontleend. De resultaten van dit onderzoek zullen eerst moeten worden beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Geertruidenberg), die vervolgens het advies overneemt of niet.

Als het plangebied nu of in de toekomst door de gemeente Geertruidenberg wordt vrijgegeven voor bodemroerende werkzaamheden, dan blijft er, conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet uit juli 2016, een meldingsplicht bestaan. Eventuele archeologische resten die bij werkzaamheden worden aangetroffen moeten worden gemeld bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de provincie Noord-Brabant of de gemeente Geertruidenberg.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 1

2 BUREAUONDERZOEK 2

2.1 Doelstelling en onderzoeksvragen 2
2.2 Methoden 2
2.3 Afbakening en huidige situatie van het plangebied 3
2.4 Toekomstige situatie 3
2.5 Aardwetenschappelijke gegevens 4
2.6 Beschrijving van het historische gebruik 5
2.7 Archeologische waarden 7
2.8 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel 10
2.9 Conclusie bureauonderzoek 11

3 INVENTARISEREND VELDONDERZOEK 12

3.1 Doelstelling en onderzoeksvragen 12
3.2 Methoden 12
3.3 Resultaten 13
3.4 Conclusie veldonderzoek 14

4 CONCLUSIE EN ADVIES 15

LITERATUUR 16

BRONNEN 17

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1. Gespecificeerde archeologische verwachting

LIJST VAN AFBEELDINGEN

Figuur 1. Ligging van het plangebied
Figuur 2. Het plangebied op de kadastrale kaart
Figuur 3. Het plangebied op een luchtfoto
Figuur 4. Toekomstige situatie in het plangebied
Figuur 5. Het plangebied op de paleogeografische kaart
Figuur 6. Het plangebied op de geomorfologische kaart
Figuur 7. Maaiveldhoogte in het plangebied
Figuur 8. Het plangebied op de bodemkaart
Figuur 9. Het plangebied op historisch kaartmateriaal
Figuur 10. Foto's van de woningen Raadhuisstraat 65 en 67
Figuur 11. Archeologische waarden en onderzoeken
Figuur 12. Boorpuntenkaart

BIJLAGEN

Bijlage 1 Overzicht geologische en archeologische tijdvakken
Bijlage 2 Onderzoeksmeldingen
Bijlage 3 Vondstmeldingen
Bijlage 4 Boorprofielen

1 INLEIDING

Econsultancy heeft in opdracht van Broos de Bruijn architecten een archeologisch onderzoek uitgevoerd voor een plangebied gelegen aan de Raadhuisstraat (ong.) in Raamsdonk in de gemeente Geertruidenberg. De initiatiefnemer heeft het voornemen om zeven nieuwbouwwoningen in het plangebied te realiseren.

Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, moet eerst een wijziging van het bestemmingsplan worden doorgevoerd. Hierbij moet ook inzichtelijk worden gemaakt welke archeologische waarden binnen het plangebied kunnen worden verwacht. De noodzaak tot archeologisch onderzoek vloeit voort uit het Verdrag van Malta (1992), de Wet ruimtelijke ordening (Wro, 2006) en de Erfgoedwet (2016).

Econsultancy is gecertificeerd volgens de BRL 4000 *Archeologie*[2], voor de KNA-protocollen 4001, 4002, 4003 en 4004, zoals vastgesteld door het Centraal College van Deskundigen (CCvD) Archeologie en ondergebracht bij het SIKB te Gouda.

Het archeologisch onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek (KNA-protocol 4002, hoofdstuk 2) en een inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, door middel van boringen (IVO-O; KNA-protocol 4003, hoofdstuk 3). Op basis van de resultaten van het onderzoek en in relatie tot de geplande bodemverstoringen wordt geadviseerd of en in welke vorm vervolgonderzoek nodig is (hoofdstuk 4).

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd in mei en juni 2022 door R.S. Verheij, MSc en A.J. Wullink (senior KNA-prospector). Het rapport is gecontroleerd door ir. F.F.J.M. Top.

[2] SIKB, 2018; zie ook www.sikb.nl

2 BUREAUONDERZOEK

2.1 Doelstelling en onderzoeksvragen

Het doel van het bureauonderzoek is om een antwoord te vinden op de vraag wat de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied is. Om deze vraag te beantwoorden wordt een inventarisatie gemaakt van bekende aardwetenschappelijke, archeologische en (cultuur)historische gegevens. Aan de hand deze inventarisatie wordt het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel opgesteld.

2.2 Methoden

Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform KNA-protocol 4002[3], volgens specificaties LS01, LS02, LS03, LS04 en LS05. De resultaten van dit onderzoek worden in dit rapport weergegeven volgens specificatie LS06. Daarnaast wordt het onderzoek uitgevoerd conform het opgestelde beleid voor archeologisch onderzoek binnen de gemeente Geertruidenberg.

Binnen dit onderzoek zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- afbakening van het plangebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik (LS01);
- beschrijving van de huidige en toekomstige situatie (LS02);
- beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen (LS03);
- beschrijving van bekende archeologische en historische waarden en aardwetenschappelijke gegevens (LS04);
- opstellen van een gespecificeerde verwachting (LS05).

Bij het uitvoeren van deze werkzaamheden zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- het Archeologische Informatie Systeem (ARCHIS);
- de Archeologische Monumenten Kaart (AMK);
- geologische kaarten, geomorfologische kaarten en bodemkaarten;
- de centrale toegangspoort tot Data en Informatie van de Nederlandse Ondergrond (DINOLoket);
- relevante (wetenschappelijke) literatuur en historisch kaartmateriaal;
- de recente topografische kaart (schaal 1:25.000);
- recente luchtfoto's;
- het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN);
- de archeologische verwachtingskaarten van de gemeente Geertruidenberg;
- Heemkundevereniging Stichting Raamsdonks Historie.

[3] SIKB, 2018

2.3 Afbakening en huidige situatie van het plangebied

Afbakening

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Raamsdonk, ten noordwesten van de kern van Raamsdonk. Ten noorden van het plangebied ligt de A59. De west-, noord- en oostzijde van het plangebied grenzen aan de Raadhuisstraat en ten zuiden van het plangebied staan woonhuizen. Het plangebied ligt ten zuiden van de Bergsche Maas en ten noorden van de Donge. Ten noordoosten van Raamsdonk ligt Geertruidenberg. Het plangebied ligt in de kadastrale gemeente Raamsdonk, sectie G en beslaat perceel 3576. De oppervlakte van het plangebied is circa 1.300 m^2. De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1 en figuur 2.

Het onderzoeksgebied is het gebied waarbinnen voor het bureauonderzoek relevante informatie wordt verzameld. Dit is het gebied in een straal van circa 500 m rondom het plangebied.

Huidige situatie

Het plangebied beslaat een grasveld met in het midden een skatebaan. De west-, noord- en oostzijde van het plangebied worden begrensd door de Raadhuisstraat. In figuur 3 is de huidige situatie weergegeven.

Vigerend beleid

Volgens het vigerend bestemmingsplan *Parapluplan Archeologie*[4] uit 2021 heeft het plangebied een dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 4'. Volgens de bijbehorende planregels is archeologisch onderzoek noodzakelijk bij ingrepen groter dan 100 m^2 en dieper dan 50 cm -mv.

De dubbelbestemmingen zijn afgeleid van de gemeentelijke beleidskaart en de bijbehorende beleidsnota.[5]

Milieukundige situatie

Via de Omgevingsrapportage Noord-Brabant zijn de bodemgegevens opgevraagd. Er zijn voor zover bekend geen milieukundige onderzoeken uitgevoerd binnen het plangebied.[6]

2.4 Toekomstige situatie

De initiatiefnemer heeft het voornemen om in het plangebied zeven nieuwbouwwoningen te realiseren. De toekomstige situatie wordt verbeeld in figuur 4.

De bebouwing zal bestaan uit een blok van vijf woningen en een blok van twee woningen. De woningen worden 2-laags en hebben een gebruiksoppervlakte circa 100 m^2. Optioneel kan er een dakopbouw komen voor een 3e slaapkamer van circa 13 m^2. Er zullen 16 parkeerplaatsen worden gerealiseerd. De functie van het skatepark zal terugkomen in het plan. Er wordt op dit moment onderzocht of dat op de ontwikkelingslocatie moet of dat er in de nabije omgeving een mogelijkheid is (bijvoorbeeld het ernaast gelegen ronde pleintje). Mocht het skatepark op een andere locatie komen, dan zal het binnengebied ingericht worden met speeltoestellen.

In deze fase van de planvorming zijn geen exacte bouwplannen bekend. Er wordt uitgegaan van een fundering op palen en een maximale ontgravingsdiepte tot 1 m -mv.

[4] www.ruimtelijkeplannen.nl

[5] Gemeente Geertruidenberg, 2017

[6] Omgevingsrapportage Noord-Brabant

2.5 Aardwetenschappelijke gegevens

Landschappelijke ontwikkeling en geologie

Het plangebied ligt in het noordwesten van Brabant, in het Zeeuws zeekleigebied. Het plangebied ligt op een dekzandrug, pal ten westen van de Gilze-Rijen breuk. Ten zuidoosten van deze breuk ligt het Kempen Blok, een tektonisch opheffingsgebied. Aan of nabij het maaiveld komen in de buurt van Raamsdonk afzettingen van de Formatie van Sterksel voor.[7] Deze afzettingen zijn door de Rijn en Maas afgezet in het Vroeg- en Midden-Pleistoceen. In dit gebied zijn door de pleistocene zeespiegel bewegingen en tektonische opheffing rivierterrassen ontstaan. In het Laat-Glaciaal, het laatste deel van de laatste ijstijd, (13.000 – 10.000 jaar geleden) is op de rivierterrassen een dun pakket eolisch dekzand afgezet. Dit dekzand betreft het Laagpakket van Wierden, Formatie van Boxtel.

In het eerste deel van het Holoceen (vanaf 10.000 jaar geleden) vindt er bodemvorming plaats in de top van de pleistocene afzettingen, echter wordt er vanaf het Atlanticum (8.000 – 5.000 jaar geleden) veen gevormd die het dekzand deels afdekt. De veenvorming begint in de beekdalen, maar breidt zich uiteindelijke uit (rond 600 v. Chr.) over grote delen van West-Brabant.[8] Alleen de hoger gelegen rivierterrassen worden niet overdekt met veen. Rond 5500 v. Chr. ligt er ten westen van het plangebied een beekdal waar veenvorming plaatsvindt (figuur 5B).

Volgens de Turfdatabank van provincie Antwerpen[9] is het plangebied net niet afgedekt geweest door veen, maar de gebieden rondom het plangebied wel. Het veengebied rondom het plangebied strekt zich uit tot ver ten oosten, zuiden en noorden van het plangebied en betreft een veengebied van 13.032 ha, Langstraat-oost. Volgens de paleografische kaarten betreft het gebied ten westen van het plangebied een overveend beekdal in de periode Neolithicum – Late Middeleeuwen (figuur 5).

Vanaf het Neolithicum schuift de loopt van de Maas steeds verder naar het zuiden en ligt in de Vroege Middeleeuwen zo'n 2 km ten noorden van het plangebied.

Het veen is vanaf de Late Middeleeuwen (tussen 1250 en 1750 na Chr.) afgegraven ten behoeve van de turfwinning.[10] Door de winning van het turf zijn de oudere dekzanden en terrasafzettingen wederom aan het maaiveld komen te liggen.

In de Late Middeleeuwen vinden er meerdere overstromingen in het gebied plaats. Het is mogelijk dat het plangebied ook is overstroomd en er een kleidek op het dekzand is afgezet.

Geomorfologie en maaiveldhoogte

Het plangebied wordt niet afgedekt door de geomorfologische kaart van Nederland (figuur 6), maar rondom het plangebied komt een dekzandrug voor en vlaktes van ten dele verspoelde dekzand of löss. De dekzandrug is al dan niet afgedekt met een oud-bouwlanddek en de vlaktes van ten dele verspoelde dekzanden, al dan niet afgedekt met overstromingsmateriaal en/of veen. Ten noorden van het plangebied komt een vlakte van getij-afzettingen voor.

[7] De Mulder e.a., 2003

[8] Leenders, 2013

[9] Turfdatabank

[10] Leenders, 2013

Op het Actueel hoogtebestand van Nederland (AHN3; figuur 7) is de dekzandrug duidelijk te onderscheiden van de vlaktes van ten dele verspoelde dekzand en van getij-afzettingen. Het maaiveld van de dekzandrug ligt 0,2 en 2 m NAP. Het maaiveld van de vlaktes van ten dele verspoelde dekzanden ligt tussen 0 en 1 m NAP. Het maaiveld van de vlakte van getij-afzettingen ligt tussen en 0,1 en 0,6 m NAP. In het plangebied ligt het maaiveld tussen 0,5 en 1,2 m NAP.

Bodem en grondwater

Volgens de bodemkaart van Nederland (figuur 8) ligt het plangebied in de bebouwde kom, maar rondom de bebouwde kom komen veldpodzolgronden voor. Dit zijn humuspodzolbodems die gevormd zijn in mineralogisch arme zandgronden met relatief hoge grondwaterstanden. Kenmerkend voor deze bodems is de humusinspoelingshorizont (Bh(s)-horizont). Veldpodzolgronden hebben een matig dikke (30 – 50 cm) eerdlaag, die in de Late Middeleeuwen vanaf de ontginning is ontstaan door plaggenbemesting.

De grondwatertrap in het plangebied is niet bepaald, maar de veldpodzolgronden hebben grondwatertrap VI. Dit betekent dat de hoogste grondwaterstand (winterpeil) tussen 40 en 80 cm -mv staat en de laagste grondwaterstand (zomerpeil) dieper dan 120 cm -mv.

De grondwaterstand is van invloed op de conservering van organische archeologische resten, zoals hout, leer en bot. Deze resten worden boven de laagste grondwaterstand niet of slecht geconserveerd verwacht.

2.6 Beschrijving van het historische gebruik

Bewoningsgeschiedenis en historisch kaartmateriaal

Het dekzandlandschap dat in de laatste ijstijd is ontstaan, ligt in het eerste deel van het Holoceen nog aan het oppervlak en wordt in het Laat-Paleolithicum en Mesolithicum bewoont door jagers-verzamelaars en daarna door landbouwers. In de loop van het Holoceen ontstaat door het stijgen van de zeespiegel een veenmoeras, waardoor het gebied ongeschikt wordt voor bewoning. De veenvorming begint in de beekdalen en breidt zich vanaf daar verder uit over het gebied. Onderzoek in West-Brabant heeft aangetoond dat voor de vorming van het veenmoeras bewoning ook al onmogelijk wordt door te hoge grondwaterstanden.[11] Het moment waarop het dekzandlandschap onbewoonbaar wordt, is afhankelijk van de topografie van het dekzand: hoe hoger het dekzand ligt, hoe langer het bewoonbaar blijft. Afhankelijk van de diepteligging van het dekzand is het dekzandlandschap ergens tussen het einde van het Mesolithicum en de Midden-Bronstijd veranderd in een veenmoeras. Er komt wellicht al eerder een einde aan de bewoningsmogelijkheden in het gebied.

Pas in de Late Middeleeuwen wordt het veengebied ontgonnen. Hierdoor daalt het maaiveld en wordt het gebied gevoelig voor overstromingen vanuit de omliggende rivieren, de Donge en de Maas.

Raamsdonk is vermoedelijk ontstaan in de 11e of 12e eeuw en in 1253 voor het eerst vermeld als *Ramesdunc*. De naam Raamsdonk is afgeleid van *donk*, wat een zandige opduiking in moerassig terrein betekend en *rams* betekend ‘daslook’.[12]

In 1421 overstroomt het gebied en daarmee ook het plangebied door de Sint Elisabethsvloed.

[11] Ball e.a., 2018

[12] Stichting Raamsdonks Historie, 2015; plaatsengids.nl/raamsdonk; Van Berkel & Samplonius, 2006

Op een kaart uit 1754 van M. van Barneveld is het plangebied afgebeeld aan de huidige Raadhuisstraat (figuur 9A). Ten noorden van het plangebied ligt de Kerk van Raamsdonk en de dijk. Ten zuiden van het plangebied ligt de Koorn Molen. Het plangebied ligt in de Oude Polder. Ten oosten van het plangebied ligt de Binnen Polder.

De kadastrale minuut uit de periode 1811 – 1832 geeft hetzelfde beeld als de kaart uit 1754 (figuur 9B). Het plangebied beslaat delen van percelen 380, 381 en 382. De percelen zijn in gebruik als weiland. Ten zuidoosten van het plangebied ligt de kern van Raamsdonk met bebouwing aan weerzijde van de huidige Molenstraat.

Rond 1880 is de situatie nagenoeg ongewijzigd gebleven ten opzichte van de kadastrale minuut (figuur 9C). Ten zuidwesten van het plangebied ligt de Bergen en het Broek en ten zuidoosten De Schans.

Rond 1899 is ten zuidoosten van het plangebied aan de andere kant van de Raadhuisstraat bebouwing bijgekomen (figuur 9D). Ten zuiden van het plangebied is een spoorlijn aangelegd. Ten oosten van het plangebied wordt een afwateringskanaal aangelegd.

Rond 1937 is er binnen het plangebied bebouwing komen te staan in het westen en in het oosten van het plangebied (figuur 9E). Vermoedelijk gaat het om acht woningwetwoningen die rond 1920 zijn gebouwd. Tegenwoordig zijn er nog twee van deze woningen over, aan de Raadhuisstraat 65-67 (figuur 10).[13] Het maaiveld van de polder staat aangegeven op 0,7 m NAP. Raamsdonk ligt rond 2,9 m NAP. Ten noorden van het plangebied ligt bij de kerk een begraafplaats.

Rond 1962 is er bebouwing aan de huidige bebouwing aangebouwd ten zuiden van het plangebied (figuur 9F). Ook is er bebouwing aan de andere kant van de Raadhuisstraat bijgekomen.

Rond 1970 is de bebouwing in het plangebied verandert (figuur 9G). De bebouwing in het westen van het plangebied is verdwenen. Ten noorden is de A59 aangelegd en ten westen is de huidige Heemraadsingel en er heeft verkaveling plaatsgevonden ten zuidwesten va het plangebied.

Tussen 1980 en 1988 is pal ten zuidwesten van het plangebied een wijk aangelegd (figuur 9H). De A59 is uitgebreid, waardoor de Raadhuisstraat niet meer doorloopt naar het noorden en doorloopt om het plangebied naar het westen.

Rond 2006 verdwijnt de bebouwing in het plangebied (figuur 9I). De situatie blijft tot op heden nagenoeg onveranderd (figuur 9J).

Rijks- en gemeentemonumenten binnen attentiegebied

Binnen het plangebied of direct daaromheen (in een straal van 50 m) liggen geen rijks en gemeentemonumenten.

Tweede Wereldoorlog

Om vast te stellen of mogelijke archeologische waarden uit de Tweede Wereldoorlog in het plangebied aanwezig zijn, is een aantal publicaties geraadpleegd.[14]

Pal ten oosten van het plangebied is een ruimingsrapport bekend van BeoBOM.

[13] Stichting Raamsdonks Historie, 2015

[14] ikme.nl; VEO Bommenkaart; Ruimingskaart; Wageningen University & Research—Geoportal.

Volgens de Indicatieve Kaart Militair Erfgoed lag ten westen van Raamsdonk de Hintere Wasserstellung. De 2e of Hintere Wasserstellung is een Duitse verdedigingslinie en deze lag ten oosten van de 1e of Vordere Wasserstellung en moest een invasie vanuit de kuststreek vertragen. Ten noordoosten van het plangebied lag het operatieterrein de Kapelsche Veer. De Kapelsche Veer was een bruggenhoofd aan de Bergsche Maas, hier werd van december '44 tot januari '45 hevig gevochten.

De archeologische verwachting voor linies betreffen gebouwd erfgoed zoals bunkers en tankversperringen, maar ook archeologische resten in de vorm van gevechts- en waarnemingsposities voor infanterie, opstellingen voor geschut, loopgraven, mangaten, overstoven betonbouw, versperringen, barakken etc. De slaghandelingen weerspiegelen zich vooral in een verspreiding van verschillende munitieartikelen. Daarnaast kunnen meer statische structuren worden verwacht, zoals resten van stellingen, versperringen, loopgraven, ondersteunende posten e.d. Ook inslagen van granaten en mortieren kunnen worden verwacht, vaak in de vorm van beschadigingen aan bestaande bouw of bomen en als microreliëf.

Het raadplegen van de bronnen geeft geen redenen om aan te nemen dat er archeologische waarden uit de Tweede Wereldoorlog in het plangebied te verwachten zijn.

Heemkundevereniging Stichting Raamsdonks Historie
Op 17 mei 2022 is contact gezocht met Heemkundevereniging Stichting Raamsdonks Historie. Er is binnen het tijdsbestek van dit onderzoek helaas geen reactie op gekomen.

2.7 Archeologische waarden

In de directe omgeving van het plangebied liggen volgens Archis3 geen archeologische monumenten (AMK-terreinen), zijn een viertal vondstmeldingen gedaan en is een aantal archeologische onderzoeken uitgevoerd (figuur 11).

Archeologische onderzoeksmeldingen zijn meldingen van onderzoeken die vanaf de jaren 1990 zijn uitgevoerd op basis van artikel 46 van de Monumentenwet uit 1989. Er worden verschillende typen archeologische onderzoeken onderscheiden. Voor dit onderzoek zijn met name de archeologische veldonderzoeken van belang, dus de veldkarteringen, booronderzoeken, proefsleuvenonderzoeken, archeologische begeleidingen en definitieve opgravingen. Bureauonderzoeken worden buiten beschouwing gelaten. Als er tijdens archeologisch onderzoek vondsten worden gedaan, dan kunnen er één of meerdere vondstlocaties worden geregistreerd. Een overzicht van de onderzoeksmeldingen rondom het plangebied is opgenomen in bijlage 2.

Vondstmeldingen zijn meldingen van vondsten die bij toeval zijn gedaan of bij archeologisch onderzoek dat niet op basis van de Monumentenwet is uitgevoerd. Het gaat hierbij veelal om onderzoeken die voor de jaren 1990 zijn uitgevoerd. Bij elke vondstmelding hoort één vondstlocatie. Een overzicht van de vondstmeldingen rondom het plangebied is opgenomen in bijlage 3.

Bij een vondstlocatie horen vondsten, grondsporen en/of complexen. Vondsten zijn mobiele archeologische resten (bijvoorbeeld fragmenten aardewerk, bouwkeramiek, bewerkt vuursteen). Grondsporen zijn duidelijk begrensbare verschijnselen in de bodem, van antropogene oorsprong (bijvoorbeeld paalkuilen of muurresten) of natuurlijke oorsprong (bijvoorbeeld een boomval). Een complex is een verzameling van sporen en vondsten in eenzelfde gebied, uit dezelfde periode en met dezelfde oorsprong. Bijvoorbeeld: aardewerk, huttenleem en paalsporen vormen samen het complextype ‘bewoning’.

Archeologische monumenten zijn terreinen waar op basis van historische gegevens of vondsten archeologische resten worden vermoed of aanwezig zijn, maar die nog niet zijn onderzocht.

Archeologische onderzoeksmeldingen

Circa 250 m ten zuidoosten van het plangebied is in 2008 een booronderzoek uitgevoerd (zaakid. 2202287100). Uit het onderzoek is gebleken dat er op een diepte tussen de 70 en 220 cm -mv zich de top van het dekzand bevindt, waarin zich een podzolprofiel heeft ontwikkeld met uitzondering van de bodem ter plaatse van het zuidwestelijke deel van het onderzoeksgebied. Vanwege diepe recente verstoringen is de ondergrond hier tot 220 cm -mv verstoord. De podzol is in het zuidoosten van het onderzoeksgebied nog wel intact. In het noordelijke deel van het onderzoeksgebied is de podzolbodem tot in de B-horizont verploegd als gevolg van de ontginning van het veen. De top van het dekzand wordt afgedekt door een pakket recent verstoorde bolster en een dunne puinlaag. Gezien de lage verwachting om nog intacte archeologische vindplaatsen aan te treffen is de kans klein dat eventueel aanwezige archeologische resten worden bedreigd. Daarbij bevindt het archeologisch relevante niveau zich op aanzienlijke diepte (0,70 tot 1,30 m -mv), terwijl de voorgenomen bodemverstoring slechts maximaal 80 cm bedraagt. Er is geadviseerd geen vervolgonderzoek uit te laten voeren.

Ten zuidoosten van het plangebied, circa 350 m, is in 2020 een booronderzoek uitgevoerd (zaakid. 4931097100). Uit het onderzoek is gebleken dat het onderzoeksgebied op een dekzandrug ligt. In de top van het dekzand zijn vanaf een diepte van 70-100 cm -mv (0,2-0,4 m NAP) intacte B- en BC-horizonten aangetroffen onder een oud bouwlanddek. Daarmee is archeologisch gezien sprake van een intacte bodemopbouw en geldt een hoge verwachting voor archeologische resten uit het Laat-Paleolithicum – Nieuwe tijd. Er is een proefsleuvenonderzoek geadviseerd.

Naar aanleiding van dit onderzoek is in 2021 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (zaakid. 4958638100). Dit onderzoek is nog niet afgerond.

Circa 400 m ten zuidoosten van het plangebied is in 2008 een booronderzoek uitgevoerd (zaakid. 2190583100). Er is geadviseerd om vervolgonderzoek te laten uitvoeren in de vorm van proefsleuven. Er is echter geen rapport beschikbaar in Archis of DANS.

Naar aanleiding van dit onderzoek is in 2008 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (zaakid. 2220706100). Er zijn vier proefsleuven van 4 x 50 m aangelegd binnen het onderzoeksgebied. Alleen in het oosten van het terrein zijn vijf sporen uit de 18^{e} /19^{e} eeuw aangetroffen. De sporen, betreffen twee afvalkuilen, twee paalkuilen en een sloot, hangen samen met de boerderij Molenstraat 45. In de andere proefsleuven zijn geen sporen aangetroffen. Er is geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Circa 450 m ten zuiden van het plangebied is in 2018 een booronderzoek uitgevoerd (zaakid. 4616493100). Uit het onderzoek is gebleken dat de bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied bestaat uit een intacte veldpodzol met een A/E-, B-, B/C- en C-horizont. Hierop ligt een leempakket dat als overstromingspakket is geïnterpreteerd. Deze laag heeft een beschermende werking op de onderliggende bodem. Geheel bovenop ligt een recent opgebracht pakket van 20 tot 50 cm dik. Eventueel aanwezige archeologische resten kunnen in situ worden aangetroffen in de A-horizont of in de daaronder gelegen lagen. De top van de A-horizont is op verschillende dieptes aangetroffen, tussen 45 en 95 cm -mv. Er is geadviseerd vervolgonderzoek uit te voeren.

Naar aanleiding van dit onderzoek is in 2019 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (zaakid. 4658857100). Uit het onderzoek is gebleken dat de bodemopbouw in het onderzoeksgebied bestaat uit een verstoorde bouwvoor, met daaronder een vrijwel intacte veldpodzol met de horizonten A-, E-, B-, BC- en C-, bestaande uit licht siltig, matig fijn, lichtbruingeel dekzand. In het zuidwesten van het onderzoeksgebied is een andere bodemopbouw aangetroffen, waarbij onder de verstoorde bouwvoor een subrecente bouwvoor is gevonden. Onder deze bouwvoor is een veenlaag van circa 50 cm dik aangetroffen met daaronder een spoellaag op de natuurlijke ondergrond. Ten oosten van deze bodemopbouw is een verstoorde bouwvoor, subrecente bouwvoor, een restant veenlaag (circa 10 cm dik) en daaronder A-, E-, B-, BC- en C-horizont aangetroffen. Het onderzoeksgebied bevindt zich op de flank van een stuwwal, een relatief hoger gelegen deel in het landschap, waar de vroegere mens zich bij voorkeur vestigde. Vanwege deze hoger gelegen ligging en een vrijwel intacte podzol kunnen restanten worden verwacht vanaf het Laat-Paleolithicum. Archeologische restanten zijn echter niet aangetroffen, vermoedelijk heeft men zich op de top van de stuwwal gevestigd in plaats van op de flank. Voor de periode Late-Middeleeuwen – Nieuwe tijd geldt een hoge verwachting voor het onderzoeksgebied, omdat in de 13^{e} eeuw de omgeving reeds is ontgonnen en sprake is van bewoning. Op basis van historisch kaartmateriaal is gebleken dat het onderzoeksgebied altijd in gebruik is geweest als weiland en vanaf 1980 in gebruik is genomen als moestuinen. Perceelsgreppels zoals aangegeven op onder andere de kadastrale minuut uit 1811 – 1832 zijn tijdens het proefsleuvenonderzoek niet aangetroffen. Er is geadviseerd het onderzoeksgebied vrij te geven.

Ten zuidwesten van het plangebied, circa 500 m, is in 2008 een booronderzoek uitgevoerd (zaakid. 2214883100). Dit onderzoek beslaat meerdere deelgebieden, hier zal deelgebied 2 worden besproken. Uit het onderzoek is gebleken dat deelgebied 2 op de rand van een dekzandkop ligt. Er is een AC-profiel aangetroffen met een dikke, geroerde A-horizont. Daarnaast is in een enkele boringen veenlaag tussen 100 en 110 cm -mv aangetroffen en in een andere boring een dik veenpakket. Er zijn geen aanwijzingen voor archeologische resten aangetroffen. Er is geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Vondstmeldingen

Circa 190 m ten noorden van het plangebied bij de Lambertuskerk zijn uit de Romeinse tijd – Nieuwe tijd munten, muurrestanten, stenen funderingen, doopvonten, vloeren, pleisterwerk/stucwerk, en roodbakkend geglazuurde borden/schotels aangetroffen (waarnemingsnr. 2933531100) en uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd zijn bakstenen, munten en oorringen/oorhangers gevonden (waarnemingsnr. 3176953100).

Ten zuiden van het plangebied, circa 500 m, aan de Boonsstraat zijn uit de Nieuwe tijd paalgaten aangetroffen (waarnemingsnr. 4658857100).

Archeologische verwachting

Volgens de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Geertruidenberg (niet opgenomen) heeft het plangebied een hoge verwachting voor de top van het dekzand.

2.8 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op grond van het bureauonderzoek is de volgende gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld (zie tabel 1).

Tabel 1. Gespecificeerde archeologische verwachting

Archeologische periode	Verwachting en complextype	Te verwachten resten	Relatieve diepte t.o.v. het maaiveld
Laat-Paleolithicum – Mesolithicum	Hoog; kampementen	Vondstlaag met strooiing van vuursteen en houtskool; haardkuilen	In de top van het dekzand, onder een plaggendek, wanneer er een intacte podzolbodem aanwezig is
Neolithicum	Hoog; bewoningssporen, sporen van landgebruik	Akkerlagen, cultuurlagen, ophooglagen; sloten/greppels, afvalkuilen, paalkuilen, waterputten; vuur- en natuursteen, aardewerk, houtskool, (on)verbrand bot, verbrand leem	In de top van het dekzand, onder een plaggendek
Bronstijd – Vroege Middeleeuwen	Laag; bewoningssporen, sporen van landgebruik	Akkerlagen, cultuurlagen, ophooglagen; sloten/greppels, afvalkuilen, paalkuilen, waterputten; vuur- en natuursteen, aardewerk, houtskool, (on)verbrand bot, verbrand leem	In de top van het dekzand, onder een plaggendek
Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd	Middelhoog; sporen van landgebruik	Akkerlagen, sloten/greppels	Vanaf het maaiveld

Het plangebied ligt op een dekzandrug. In het plangebied wordt dekzand van het Laagpakket van Wierden, Formatie van Boxtel verwacht. Hierop is vanaf het Neolithicum in de omgeving van het plangebied veen gevormd (Hollandveen, Formatie van Nieuwkoop), door een stijgend grondwaterniveau als gevolg van de zeespiegelstijging en door de invloed van de Maas. Door de veenvorming wordt het gebied ongeschikt voor bewoning. Het plangebied is vermoedelijk niet bedekt geraakt met veen, waardoor bewoning eventueel hier wel mogelijk is geweest. In de Late Middeleeuwen is het veengebied ontgonnen en afgegraven, waardoor het grootste gedeelte van het veen is verdwenen. Door de ontginning en afgraving van het veen daalt het maaiveld en wordt het gebied gevoelig voor overstromingen vanuit de Maas en de Donge. Mogelijk is er tijdens de overstromingen een kleidek op het dekzand afgezet. Volgens het geraadpleegde historisch kaart materiaal is het plangebied altijd in gebruik geweest als weiland en wordt rond 1920 bebouwd. Deze bebouwing is reeds in 2006 gesloopt.

Op basis van de landschappelijke ontwikkeling heeft het plangebied een hoge verwachting voor archeologische resten uit de periode Laat-Paleolithicum – Neolithicum en een middelhoge verwachting voor resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd. Voor de periode Bronstijd – Vroege Middeleeuwen geldt een lage verwachting, omdat het gebied rondom het plangebied bedekt is geweest met veen en daardoor niet geschikt is geweest voor bewoning.

Resten van jagers-verzamelaars uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum worden verwacht in de top van het dekzand, in de vorm van een archeologische laag met strooiing van vuursteen en houtskool. Daarnaast worden uit deze periode haardkuilen verwacht.

Resten van landbouwers uit het Neolithicum – Vroege Middeleeuwen worden verwacht in de vorm van cultuur- en akkerlagen met strooiing van houtskool, vuursteen, aardewerk en verbrand leem en grondsporen zoals paal- en afvalkuilen, greppels en waterputten. Deze resten worden ook in de top van het dekzand verwacht.

Sporen van landgebruik uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd worden verwacht vanaf het maaiveld, in of direct onder een plaggendek, voornamelijk in de vorm van greppels en sloten.

Bodemverstoring
Voor resten in de top van het dekzand, met name die uit het Laat-Paleolithicum en Mesolithicum, geldt dat deze alleen worden verwacht als het pleistocene maaiveld nog intact is, dus als er nog een (restant van) een podzolbodem aanwezig is. Idealiter wordt het dekzand afgedekt door veen, maar waarschijnlijk is het veen volledig afgegraven. Als dit het geval is en er geen restant van een podzolbodem meer aanwezig is, is de kans op de resten van jagers-verzamelaars er klein. Diepere grondsporen uit het Neolithicum kunnen dan nog wel aanwezig zijn, maar het is moeilijk vast te stellen hoeveel er van de top van het dekzand is verdwenen als er geen restanten van podzolbodems meer aanwezig zijn. Daarnaast kan de bouw van de voormalige bebouwing het plaggendek op het dekzand hebben aangetast en daarmee ook eventueel aanwezige archeologische resten.

2.9 Conclusie bureauonderzoek

Doel van het bureauonderzoek is een antwoord te vinden op de vraag wat de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied is. Uit het bureauonderzoek is gebleken dat in het plangebied resten uit het Laat-Paleolithicum – Vroege Middeleeuwen worden verwacht in de top van het dekzand en resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd in en direct onder een plaggendek.

Om de archeologische verwachting te toetsen is een vervolgonderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek kan het beste worden uitgevoerd in de vorm van een inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, door middel van boringen. Dit onderzoek heeft tot doel om de landschappelijke opbouw en de mate van verstoring voor het plangebied vast te stellen en hiermee de archeologische verwachting voor het plangebied te bepalen. In dit specifieke geval kan met het verkennend booronderzoek worden vastgesteld hoe diep het dekzand ligt binnen het plangebied en of de top van het dekzand nog intact is (aanwezigheid van een podzolbodem).

3 INVENTARISEREND VELDONDERZOEK

3.1 Doelstelling en onderzoeksvragen

Het inventariserend veldonderzoek (IVO-overig, verkennende fase) heeft tot doel de in het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting aan te vullen en te toetsen. Het veldonderzoek heeft tot doel antwoord te vinden op de vraag wat de bodemopbouw en de mate van verstoring is binnen het plangebied en hoe dit de archeologische verwachting beïnvloed in het kader van de voorgenomen bodemingrepen.

3.2 Methoden

Het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd conform KNA-protocol 4003[15], volgens specificaties VS01, VS03 en VS05. Daarnaast wordt het onderzoek uitgevoerd conform beleid voor archeologisch onderzoek binnen de gemeente Geertruidenberg.

Het veldonderzoek is op 1 juni 2022 uitgevoerd door R.S. Verheij, MSc, drs. A.J. Wullink (senior KNA-prospector) en E. Steijsiger, MSc. Voorafgaand aan het veldwerk is er een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld.

In totaal zijn er vijf boringen tot maximaal 2 m -mv geplaatst. De boringen zijn verspreid in het plangebied gezet, waarbij rekening is gehouden met kabels en leidingen. De locatie van de boringen is ingemeten met behulp van meetlinten. De maaiveldhoogte is bepaald aan de hand van het AHN. De locatie van de boringen is te zien figuur 12.

Voor de boringen is gebruik gemaakt van een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. De boringen zijn lithologisch beschreven conform de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode.[16] De boorbeschrijvingen zijn te vinden in bijlage 4.

[15] SIKB, 2018

[16] Bosch, 2005

3.3 Resultaten

Geologie en bodem

De bodemopbouw in het plangebied is vrij uniform. De ondergrond bestaat over het algemeen uit een geroerd/opgebracht pakket met daaronder een podzolbodem in de top van dekzand (Formatie van Boxtel).

In alle boringen bestaat de ondergrond uit matig fijn, zwak tot matig siltig zand. De top van dit zandpakket is zwak tot sterk humeus en heeft een dikte tussen 10 en 40 cm. De basis van dit pakket ligt tussen 60 en 140 cm -mv (0,36 en -0,46 m NAP). In boring 1 zijn in de top veenbrokjes aangetroffen, in boring 3 een fragment wit keramiek, in boring 4 een fragment wit porselein en in boring 5 sporen van grind en roestvlekken. Dit zandpakket is geïnterpreteerd als een eerddek (A(a)p-horizont), met in boring 1 nog een restant van een verploegde podzolbodem (A/E/Bp-horizont) met roestvlekken.

In alle boringen komt op dit eerddek een opgebracht of geroerd pakket voor van 30 tot 60 cm dik. In dit pakket zijn sporen van baksteen (boring 1, 3, 4 en 5), sporen van plastic (boring 1), sporen van houtskool (boring 2), sporen van puin (boring 5) en grind (boring 4) aangetroffen. In boring 1, 4 en 5 is dit pakket geroerd, in boring 3 opgebracht en komt aan de basis cunetzand voor.

In boring 2 en 4 komt onder dit geroerde/opgebrachte pakket een laag matig tot sterk siltig, zwak humeus zand met roestvlekken voor. In boring 2 zijn in dit pakket kleibrokken en geelbakkend aardewerk aangetroffen. Het siltige zand heeft een dikte van 40 tot 50 cm dik en de ondergrens ligt tussen 70 en 110 cm -mv (-0,16 en -0,17 m NAP). Vermoedelijk gaat het hier om een verploegd overstromingsdek.

In boring 3 komt onder de Ap-horizont een matig siltig zandpakket voor met een dikte van 60 cm. De ondergrens van dit pakket ligt op 120 cm -mv (-0,24 m NAP). Dit pakket betreft een pakket ingedroogde klei.

Onder het eerddek komt in alle boringen een pakket matig fijn, zwak siltig zand voor. De top van dit pakket ligt tussen 115 en 150 cm -mv (-0,24 en -0,49 m NAP). Dit zijn in het Laat-Glaciaal afgezette dekzanden (Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden).

In de top van deze dekzanden is in alle boringen een restant van een podzolbodem aangetroffen. In boring 1 en 3 bestaat dit restant uit een B-horizont en een BC-horizont, in boring 2 uit een B-horizont en een Bhs-horizont, in boring 4 uit alleen een BC-horizont en in boring 5 uit een Bhs-horizont en een BC-horizont. In boring 3 is aan de top van de B-horizont een roodbakkend aardewerk fragment aangetroffen.

De rest van het dekzandpakket is donkergeel of (donker) grijsbeige van kleur.

Archeologische indicatoren

In boring 3 is aan de top van de B-horizont een fragment roodbakkende dakpan (golfpan) aangetroffen. Golfpannen worden vanaf circa 1500 geproduceerd. Het fragment is echter redelijk dun, waardoor het waarschijnlijk dateert in de 17^{e} tot 19^{e} eeuw. Naast de dakpan zijn er geen archeologische indicatoren waargenomen. Het gaat hier echter om een verkennend veldonderzoek, dat zich richt op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden en niet zo zeer op het onderzoeken op de aanwezigheid van archeologische vondsten en/of sporen.

3.4 Conclusie veldonderzoek

Het veldonderzoek heeft tot doel antwoord te vinden op de vraag wat de bodemopbouw en de mate van verstoring is binnen het plangebied en hoe dit de archeologische verwachting beïnvloedt in het kader van de voorgenomen bodemingrepen.

Volgens het bureauonderzoek wordt er in het plangebied dekzand van het Laagpakket van Wierden, Formatie van Boxtel verwacht. Hierop is mogelijk een kleidek afgezet. De top van het dekzand heeft een hoge verwachting voor resten uit het Laat-Paleolithicum – Neolithicum, wanneer er een restant van een podzolbodem aanwezig is. Aan het maaiveld geldt een middelhoge verwachting voor resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd. Voor de periode Bronstijd – Vroege Middeleeuwen geldt een lage verwachting, omdat het gebied rondom het plangebied bedekt is geweest met veen en daardoor vermoedelijk ongeschikt is geweest voor bewoning.

Het veldonderzoek heeft uitgewezen dat de ondergrond van het plangebied bestaat uit dekzand uit het Laat-Glaciaal (Laagpakket van Wierden, Formatie van Boxtel). Op het dekzand is een antropogeen eerddek aanwezig, met een dikte van 10 tot 40 cm. Dit eerddek is vermoedelijk na de ontginning van het gebied in de Late Middeleeuwen opgebracht. In boring 1 zijn in het eerddek veenbrokjes aangetroffen, dit zou kunnen duiden op dat het plangebied overveend is geweest of de veenbrokjes zijn afkomstig uit de regio waar wel veengroei heeft plaatsgevonden. Op het eerddek is in boring 2 en 4 een matig tot sterk siltig, zwak humeus zandpakket aangetroffen. Dit pakket houdt vermoedelijk verband met overstromingen vanuit de naburige rivieren. Het zou een verploegd overstromingsdek kunnen betreffen of zand vermengd met overstromingsklei uit de regio. In boring 3 is een matig siltig zandpakket tussen een Ap- en B-horizont aangetroffen. Op het eerddek of op het (verploegde) overstromingsdek is een (sub)recent opgebracht of geroerd pakket van 30 tot 60 cm dik aangetroffen.

In alle boringen is een restant van een podzolbodem aangetroffen. In vier boringen (boring 1, 2, 3 en 5) gaat het om een grotendeels intact podzolprofiel met een B-, Bhs- en een BC-horizont. In boring 4 is alleen een restant van een podzolbodem waargenomen, in de vorm van een BC-horizont. De aanwezigheid van restanten van een podzolbodem wijst erop dat het plangebied in het verleden droog genoeg is geweest voor bewoning. Hiermee wordt de hoge verwachting voor bewoningssporen uit de periode Laat-Paleolithicum – Neolithicum bevestigd. De verwachting voor de periode Bronstijd – Vroege Middeleeuwen blijft laag, maar er kan niet uitgesloten worden dat zich geen resten uit deze periode in het plangebied bevinden omdat het plangebied vermoedelijk niet overveend is geweest. De verwachting voor sporen van landgebruik uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd blijft middelhoog.

4 CONCLUSIE EN ADVIES

Uit het vooronderzoek kan worden geconcludeerd dat de top van het dekzand een hoge verwachting heeft voor sporen uit het Laat-Paleolithicum – Neolithicum door de aanwezigheid van een podzolbodem. De verwachting voor de Bronstijd – Vroege Middeleeuwen blijft laag en voor de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd blijft de verwachting voor sporen van landgebruik middelhoog.

Econsultancy adviseert om bij de op handen zijnde bestemmingsplanwijziging de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 4' te behouden voor het gehele plangebied. Dit betekent dat bij toekomstige vergunningplichtige werkzaamheden eerst verder onderzoek moet worden uitgevoerd. Dit onderzoek kan het beste worden uitgevoerd in de vorm van een proefsleuvenonderzoek om de verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum – Neolithicum en Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd te toetsen. Het proefsleuvenonderzoek dient te worden uitgevoerd op basis van een door de bevoegde overheid goedgekeurd Programma van Eisen, waarin is vastgelegd waaraan het onderzoek moet voldoen.

Bovenstaand advies is van Econsultancy. Er is, op grond van de gebruikte onderzoeksmethode, geprobeerd een zo gefundeerd mogelijk advies te geven. Over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen of resten in het plangebied kan nooit volledig uitsluitsel worden gegeven. Aan dit advies kunnen geen rechten worden ontleend. De resultaten van dit onderzoek zullen eerst moeten worden beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Geertruidenberg), die vervolgens het advies overneemt of niet.

Als het plangebied nu of in de toekomst door de gemeente Geertruidenberg wordt vrijgegeven voor bodemroerende werkzaamheden, dan blijft er, conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet uit juli 2016, een meldingsplicht bestaan. Eventuele archeologische resten die bij werkzaamheden worden aangetroffen moeten worden gemeld bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de provincie Noord-Brabant of de gemeente Geertruidenberg.

LITERATUUR

Ball, E. A. G., Delaruelle, S., Heeringen, R. M. V., Huijbers, A., Linde, C. V. D., Schrijvers, R., & Tebbens, L. A. (2018). *Westelijk Noord- Brabant in het Malta-tijdperk Synthetiserend onderzoek naar de bewoningsgeschiedenis van het westelijk deel van het Brabants zandgebied*. https://doi.org/10.17026/DANS-2ZV-E83Q

Bosch, J. (2005). *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode, Versie 5.2*. NITG-TNO. https://www.sikb.nl/doc/archeo/leidraden/Leidraad%20ASB%20versie%205_2%20geactualiseerd%20september%202008.pdf

de Mulder, E., Geluk, M., Ritsema, I., Westerhof, W., & Wong, T. (2003). *De ondergrond van Nederland* (Houten).

Gemeente Geertruidenberg. (2017). *Nota Archeologie gemeente Geertruidenberg* (p. 66).

Leenders, K. A. H. W. (2013). *Verdwenen venen: Een onderzoek naar de ligging en exploitatie van thans verdwenen venen in het gebied tussen Antwerpen, Turnhout, Geertruidenberg en Willemstad (1250—1750). Een actualisering* (Reeks landschapsstudies; No. 13, p. 351). Pudoc. https://edepot.wur.nl/475394

SIKB. (2018). *BRL SIKB 4000. Beoordelingsrichtlijn Archeologie* (Versie 4.1, 24 mei 2018 ed.). SIKB.

Stichting Raamsdonks Historie. (2015). *Erfgoedbeleid 2015 Kern Raamsdonk*. 15.

Van Berkel, G., & Samplonius, K. (2006). *Nederlandse Plaatsnamen: Herkomst En Historie*. Spectrum.

BRONNEN

AHN; internetsite, juni 2022.
http://www.ahn.nl

Archeologisch informatiesysteem Archis3, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Amersfoort, juni 2022.
https://archis.cultureelerfgoed.nl

Bodemloket, internetsite, juni 2022.
http://www.bodemloket.nl

Beeldbank Cultureel Erfgoed; internetsite, juni 2022
http://www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl

Dinoloket; internetsite, juni 2022.
http://www.dinoloket.nl/

Indicatieve kaart Militair Erfgoed; internetsite, juni 2022.
http://www.ikme.nl/

Kadaster Topotijdreis; internetsite, juni 2022.
http://www.topotijdreis.nl/

Omgevingsrapportage Noord-Brabant; internetsite, juni 2022.
https://noord-brabant.omgevingsrapportage.nl/

Raamsdonk; internetsite, juni 2022.
plaatsengids.nl.

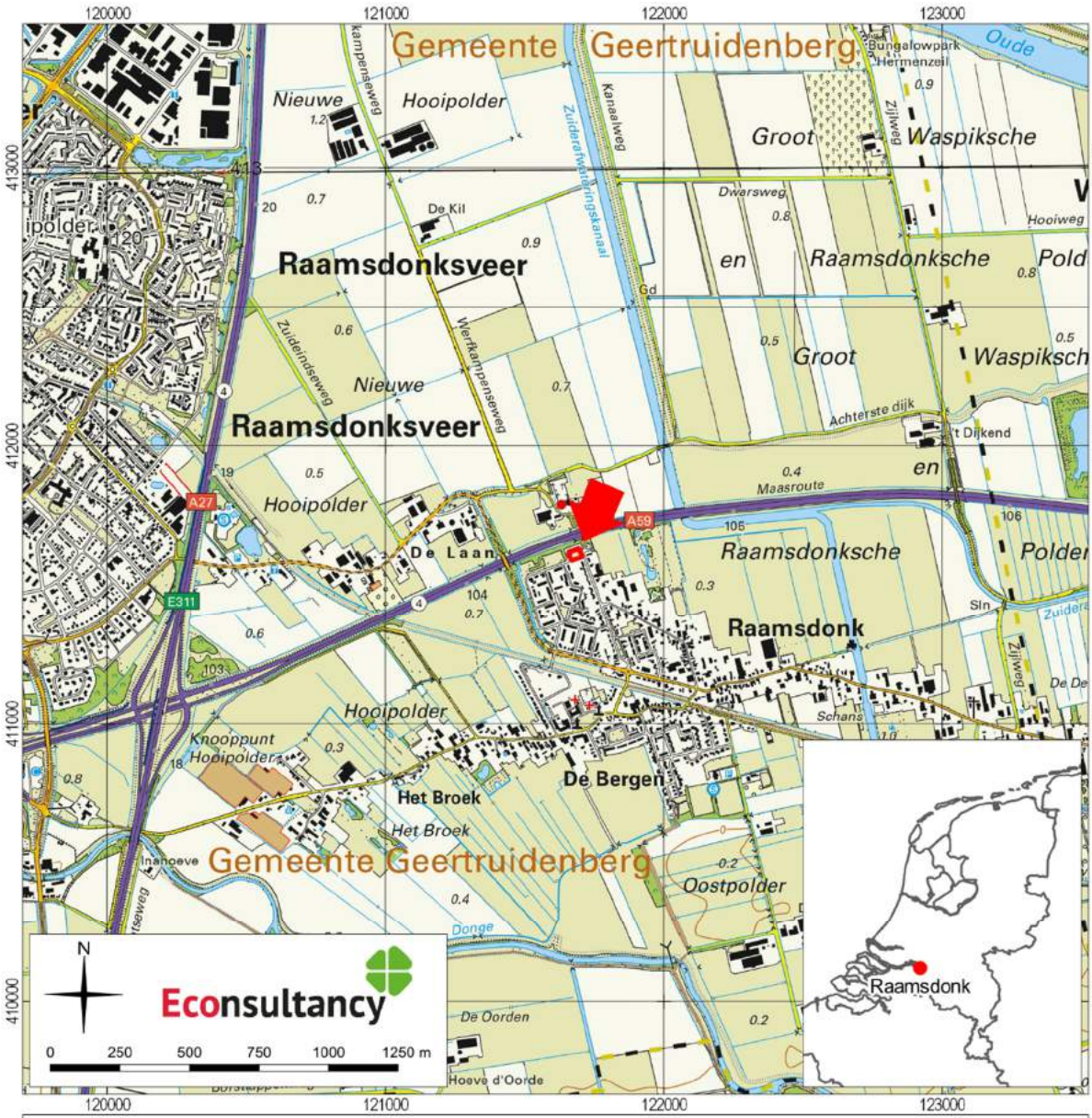
Ruimingskaart; internetsite, juni 2022.
http://www.beobom.nl/ruimingskaart/

SIKB; internetsite, juni 2022.
http://www.sikb.nl

VEO Bommenkaart; internetsite, juni 2022.
http://www.explosievenopsporing.nl/veo-bommenkaart/

Wageningen University & Research—Geoportal; internetsite, juni 2022.
https://library.wur.nl/WebQuery/geoportal/raf#1

Figuur 1. Ligging van het plangebied

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisstraat (ong.) in Raamsdonk, gemeente Geertruidenberg (18546.001).

Het plangebied op de topografische kaart (1:25.000). Bron: Kadaster, BRT.

Legenda

plangebied

Figuur 2. Het plangebied op de kadastrale kaart

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisstraat (ong.) in Raamsdonk, gemeente Geertruidenberg (18546.001).

Het plangebied op de kadastrale kaart. Bron: Kadaster, BRK/BAG.

Legenda

- plangebied
- perceel
- bebouwing

Figuur 3. Het plangebied op een luchtfoto

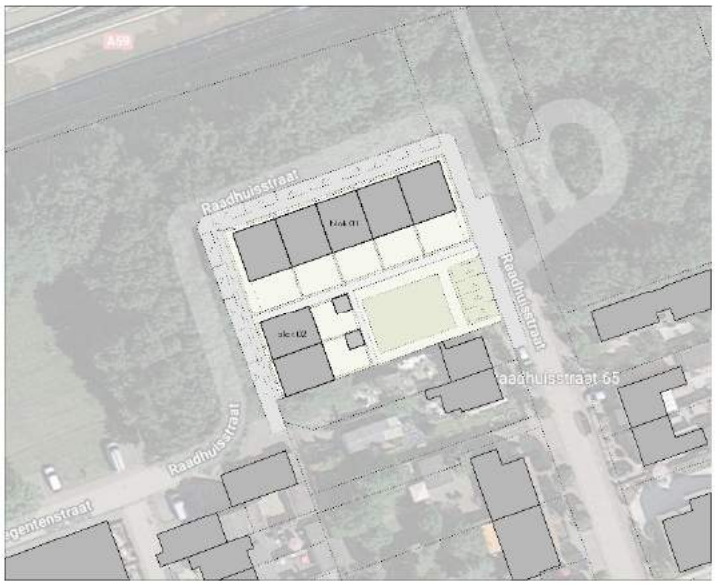
Archeologisch vooronderzoek Raadhuisstraat (ong.) in Raamsdonk, gemeente Geertruidenberg (18546.001).

Het plangebied op een luchtfoto uit 2020. Bron:Kadaster, Landelijke Voorziening Beeldmateriaal, 2021.

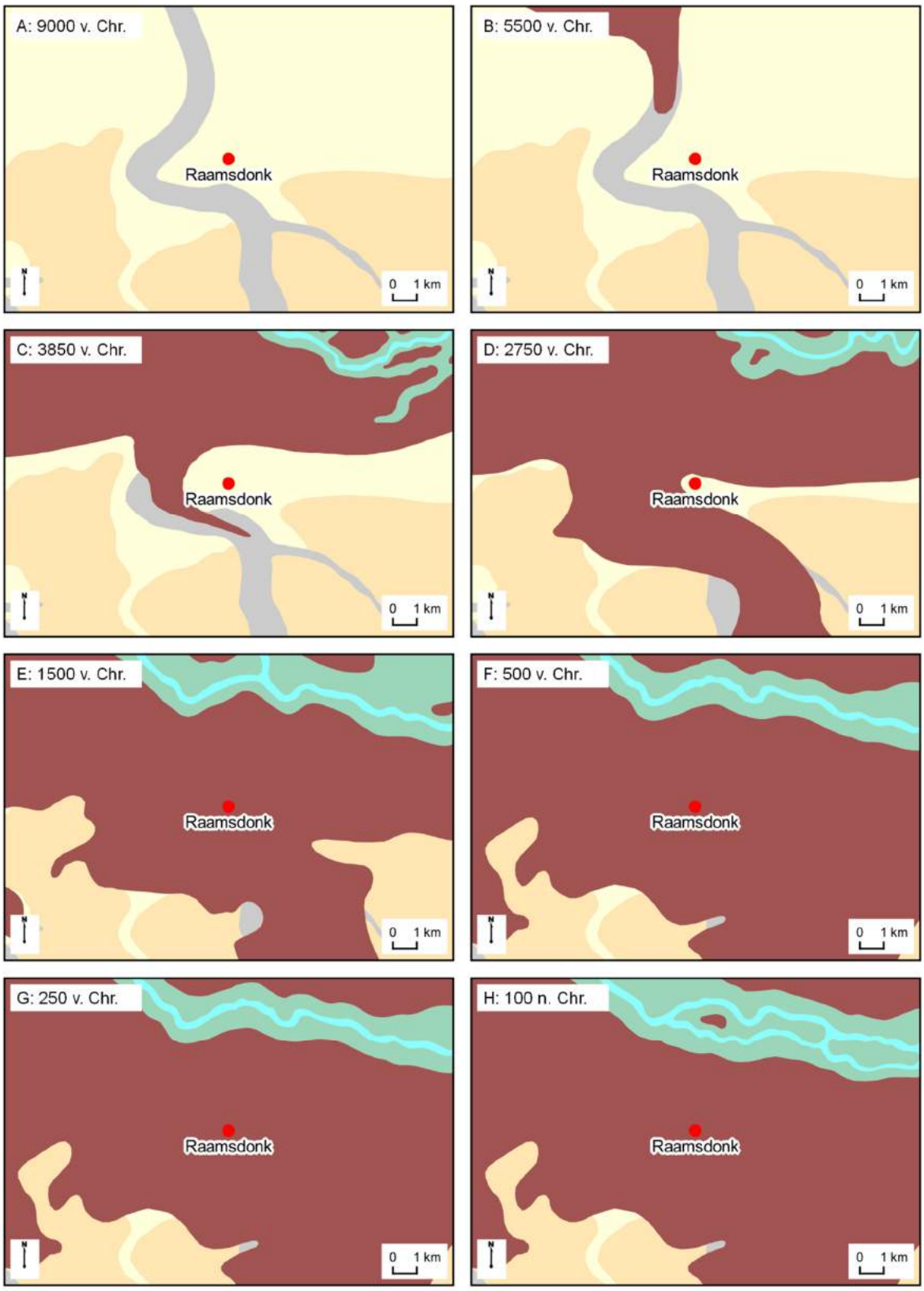
Legenda

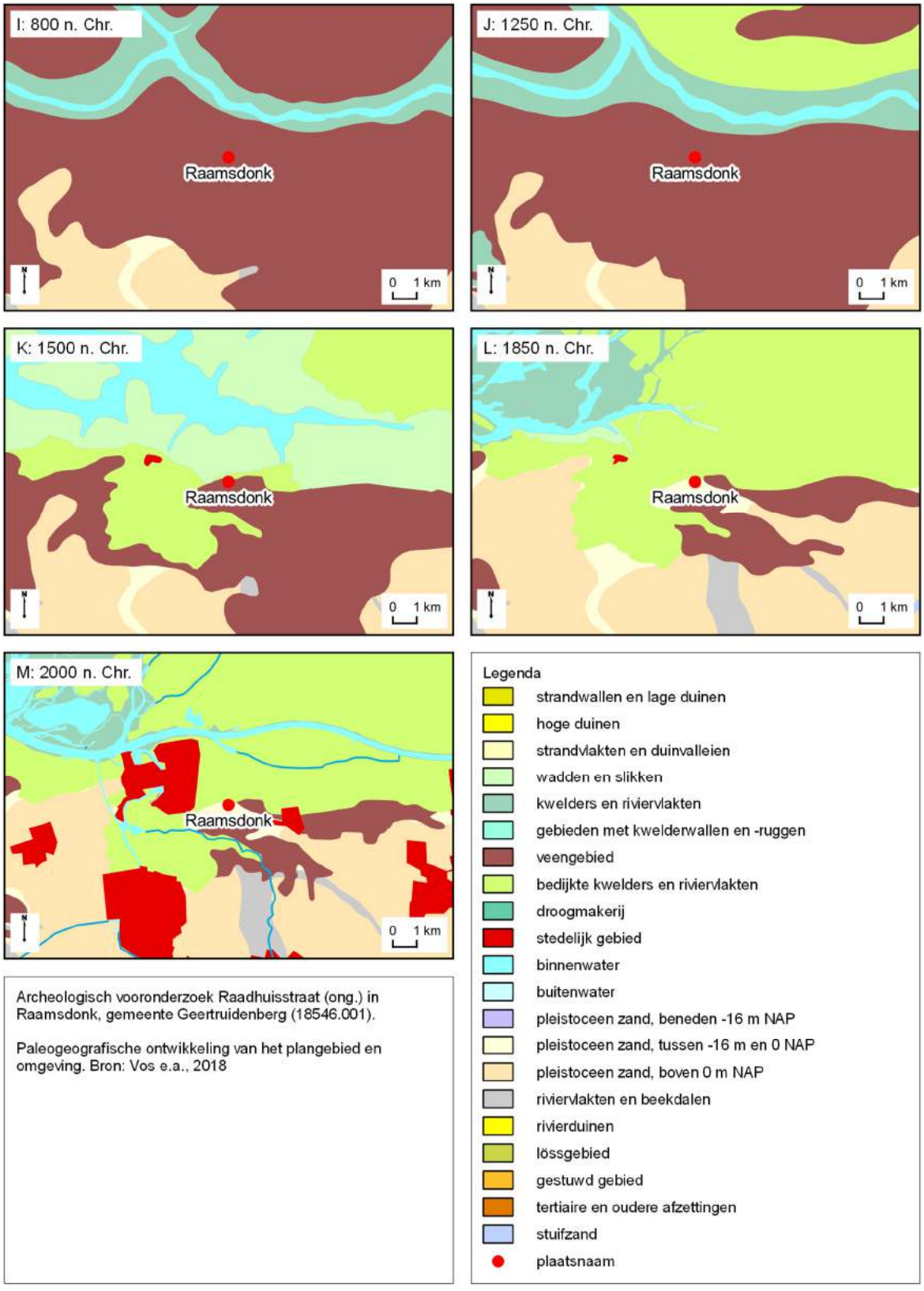
plangebied

Figuur 4. Toekomstige situatie in het plangebied

Figuur 5. Het plangebied op de paleogeografische kaart

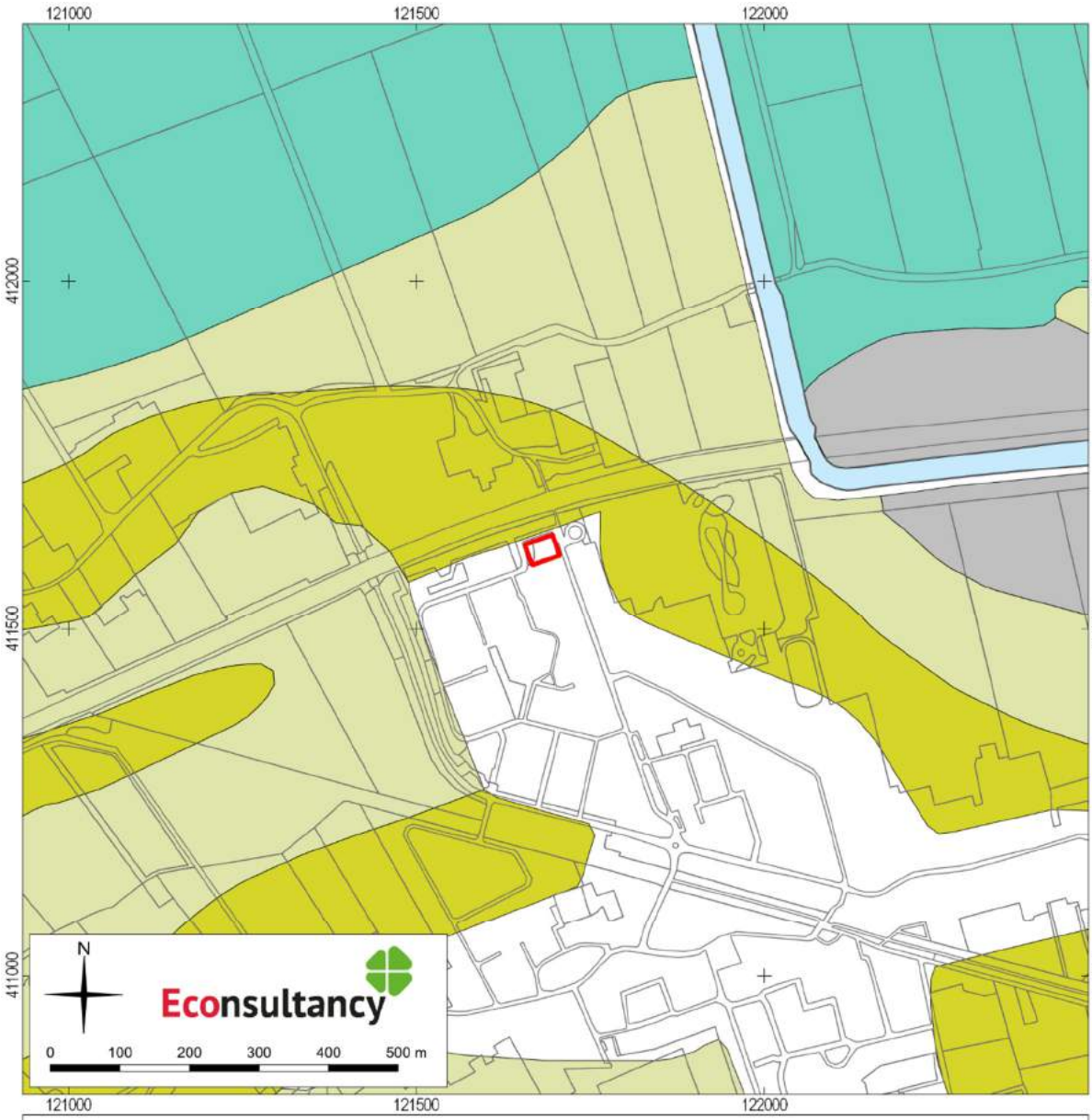

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisstraat (ong.) in Raamsdonk, gemeente Geertruidenberg (18546.001).

Paleogeografische ontwikkeling van het plangebied en omgeving. Bron: Vos e.a., 2018

Figuur 6. Het plangebied op de geomorfologische kaart

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisstraat (ong.) in Raamsdonk, gemeente Geertruidenberg (18546.001).

Het plangebied op de Geomorfologische kaart 1: 50.000 van Nederland. Bron: NGR/Wageningen Environmental Research, 2019.

Legenda

- plangebied
- geomorfologische kaart; water
- Dekzandrug
- Vlakte van ten dele verspoelde dekzanden of löss
- Vlakte van getij-afzettingen
- Vlakte ontstaan door afgraving en/of egalisatie

Figuur 7. Maaiveldhoogte in het plangebied

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisstraat (ong.) in Raamsdonk, gemeente Geertruidenberg (18546.001).

Het plangebied op het actueel hoogtebestand (AHN3). Bron: PDOK/Rijkswaterstaat.

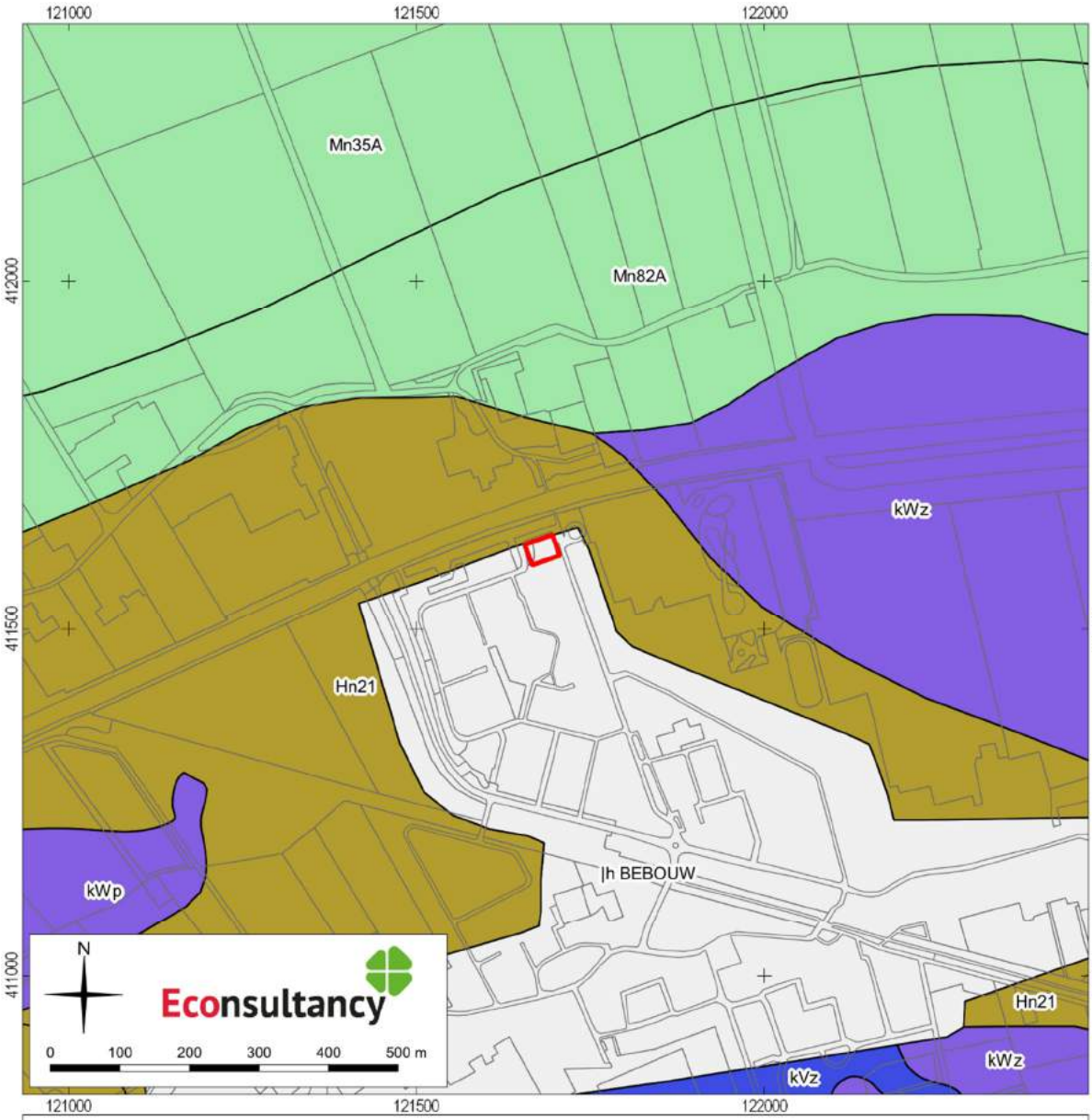
Legenda

plangebied

maaiveldhoogte (m NAP)

-0.72
-0.134
0.451
1.04
1.62
2.21

Figuur 8. Het plangebied op de bodemkaart

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisstraat (ong.) in Raamsdonk, gemeente Geertruidenberg (18546.001).

Het plangebied op de bodemkaart. Bron: NGR/Wageningen Environmental Research, 2018.

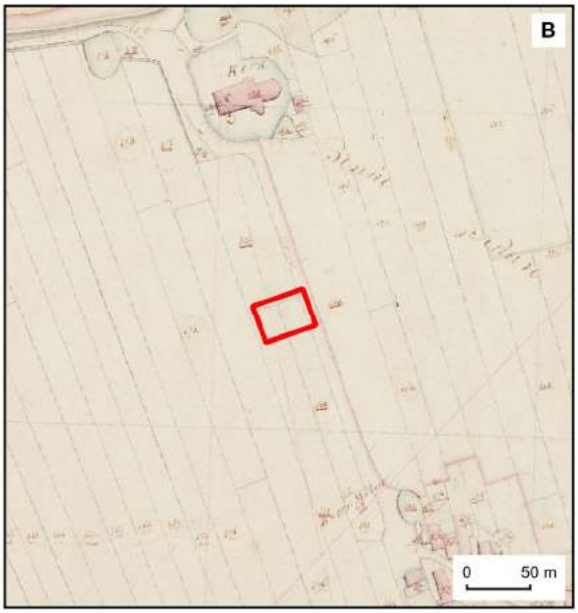
Legenda

- plangebied
- bebouwing
- veldpodzolgronden
- poldervaaggronden
- moerige podzolgronden
- moerige eerdgronden
- waardveengronden

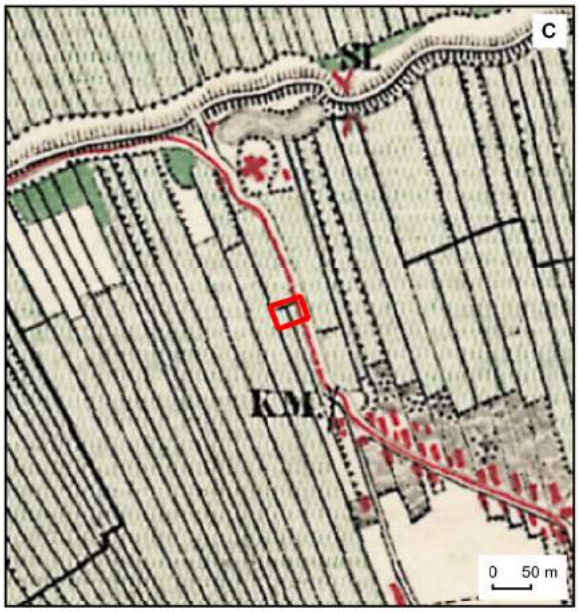
Figuur 9. Het plangebied op historisch kaartmateriaal

Het plangebied op de kaart van M. van Barneveld uit 1754. Bron: Universiteit Utrecht.

Het plangebied op de kadastrale minuut uit 1811 - 1832. Bron: RCE.

Situatie circa 1880. Bron: Topotijdreis.

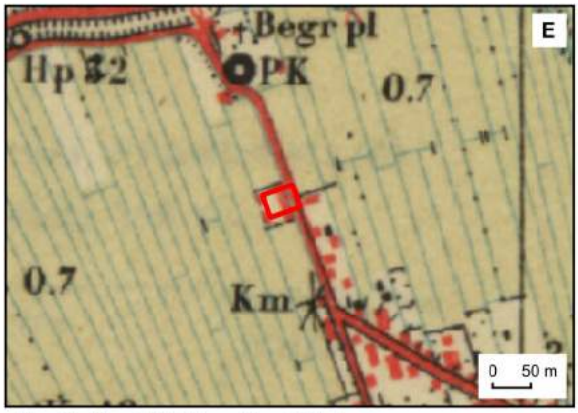
Situatie circa 1899. Bron: Topotijdreis.

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisstraat (ong.) in Raamsdonk, gemeente Geertruidenberg (18546.001).

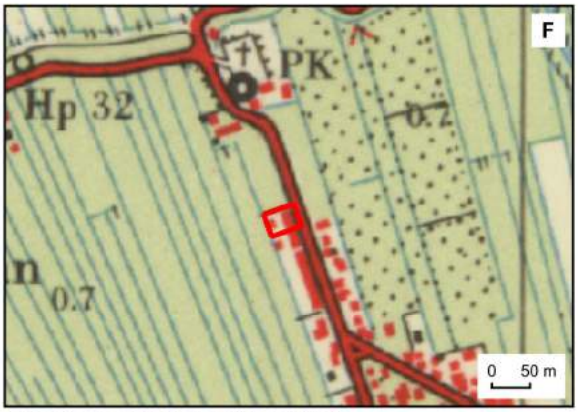
Het plangebied op historische kaarten.

Legenda

plangebied

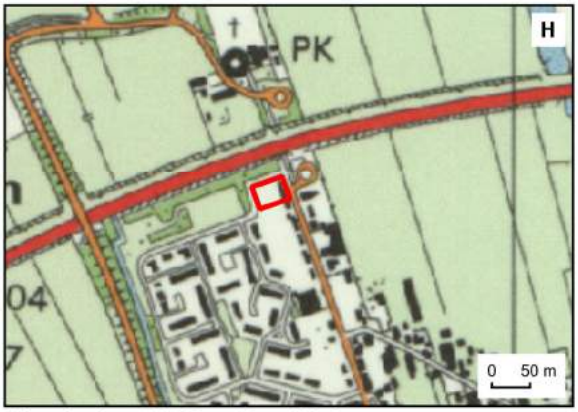
Situatie circa 1937. Bron: Topotijdreis.

Situatie circa 1962. Bron: Topotijdreis.

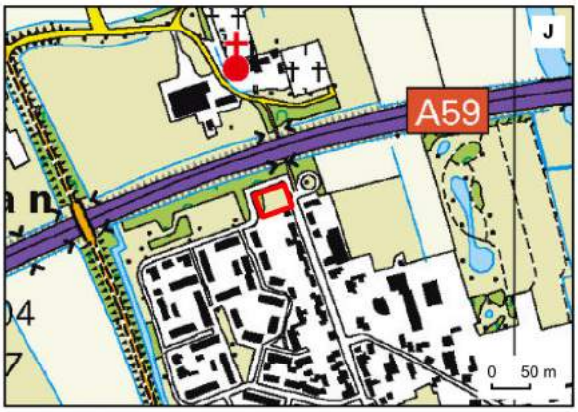
Situatie circa 1970. Bron: Topotijdreis.

Situatie circa 1988. Bron: Topotijdreis.

Situatie circa 2006. Bron: Topotijdreis.

Situatie circa 2015. Bron: Topotijdreis.

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisstraat (ong.) in Raamsdonk, gemeente Geertruidenberg (18546.001).

Het plangebied op historische kaarten.

Legenda

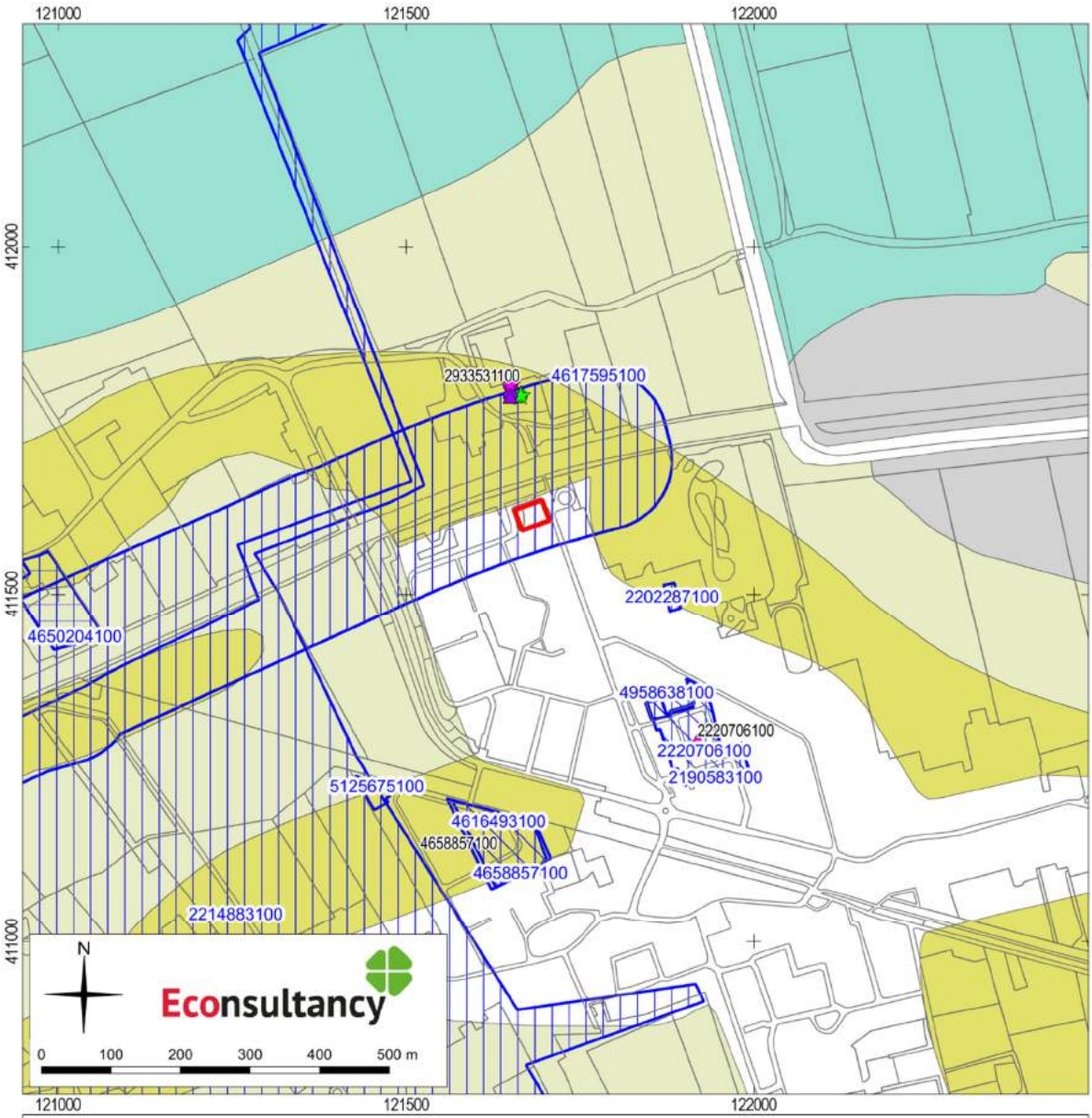
plangebied

Figuur 10. Foto's van de woningen Raadhuisstraat 65 en 67

Bron: Stichting Raamsdonks Historie, 2015

Figuur 11. Archeologische waarden en onderzoeken

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisstraat (ong.) in Raamsdonk, gemeente Geertruidenberg (18546.001).

Archeologische waarden en onderzoeken in de omgeving van het plangebied. Bron: ARCHIS3/AMK.

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisstraat (ong.) in Raamsdonk, gemeente Geertruidenberg (18546.001).

Legenda bij de archeologische waarden- en onderzoekenkaart. Bron: ARCHIS3/AMK.

Legenda

plangebied

AMK-terreinen

Terrein van archeologische waarde
Terrein van hoge archeologische waarde
Terrein van zeer hoge archeologische waarde
Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd

onderzoeken

bureauonderzoek
booronderzoek
proefsleuven
begeleiding
opgraving
overig

vondsten, complextype

nederzetting
grafcontext
verdedigingswerk
religieuze context
onbepaald

vondsten, datering

Paleolithicum
Mesolithicum
Neolithicum
Bronstijd
IJzertijd
Romeinse tijd
Middeleeuwen
Nieuwe tijd
Onbepaald

geomorfologische kaart; water
Dekzandrug
Vlakte van ten dele verspoelde dekzanden of löss
Vlakte van getij-afzettingen
Vlakte ontstaan door afgraving en/of egalisatie

Figuur 12. Boorpuntenkaart

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisstraat (ong.) in Raamsdonk, gemeente Geertruidenberg (18546.001).

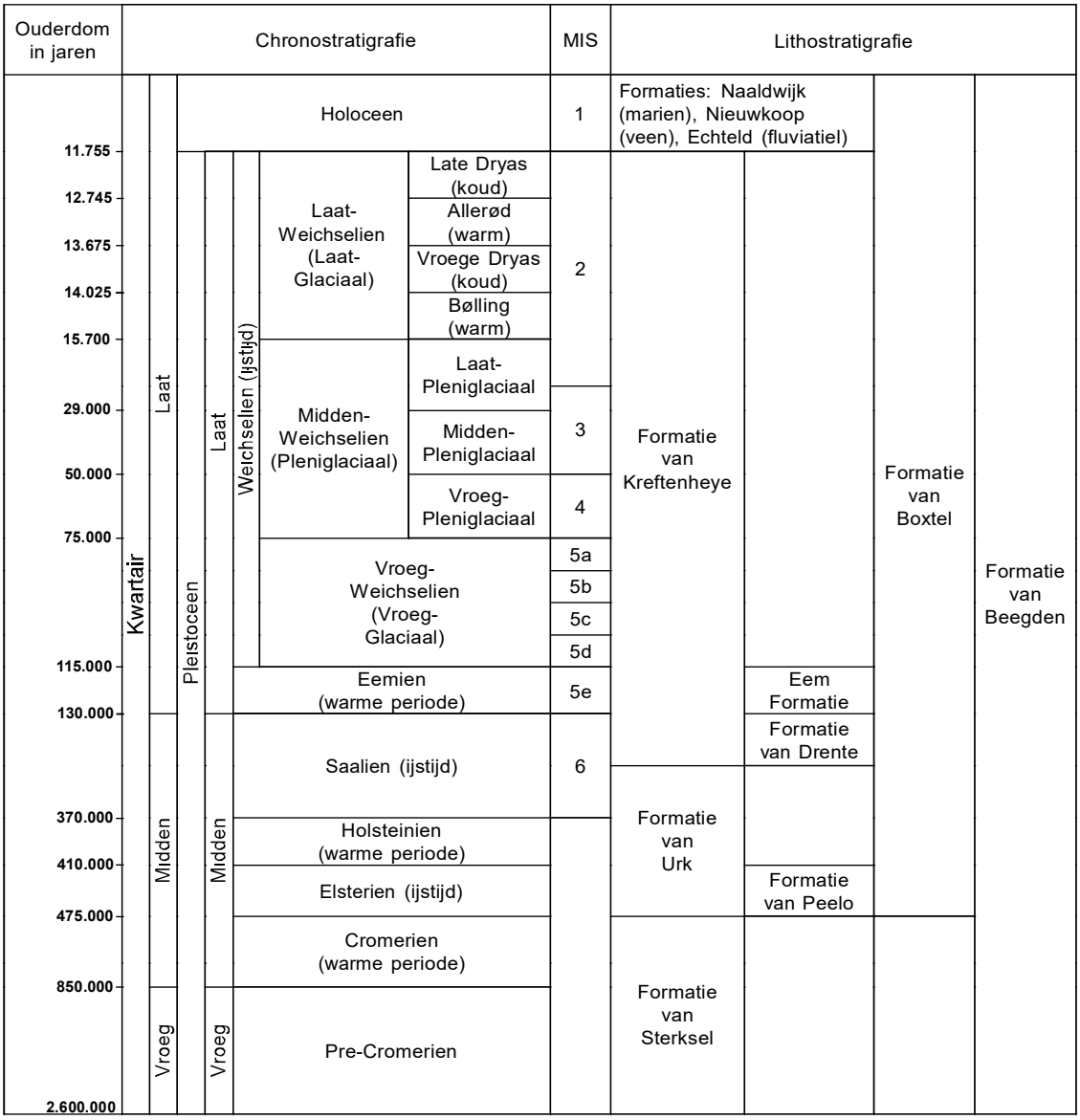
Boorpunten geprojecteerd op een luchtfoto uit 2020. Bron: PDOK.

Legenda

plangebied

boring

Bijlage 1 Overzicht geologische en archeologische tijdvakken

Cal. jaren v/n Chr.	^{14}C jaren	Chronostratigrafie			Pollen zones	Vegetatie	Archeologische perioden
1950	0	Holoceen	Laat	Subatlanticum koeler vochtiger	Vb2	Loofbos eik en hazelaar overheersen haagbeuk veel cultuurplanten rogge, boekweit, korenbloem	Nieuwe tijd
1500							Middeleeuwen
450					Vb1		Romeinse tijd
0							
12					Va		IJzertijd
800							Bronstijd
815	2650		Midden	Subboreaal koeler droger	IVb	Loofbos eik en hazelaar overheersen beuk>1% invloed landbouw (granen)	
2000					IVa		Neolithicum
3755	5000			Atlanticum warm vochtig	III	Loofbos eik, els en hazelaar overheersen in zuiden speelt linde een grote rol	
4900							
5300							
7020	8000		Vroeg	Boreaal warmer	II	den overheerst hazelaar, eik, iep, linde, es	Mesolithicum
8240	9000			Preboreaal warmer	I	eerst berk en later den overheersend	
8800							
11.755	10.150	Laat-Pleistoceen	Weichselien (ijstijd)	Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal) – Late Dryas	LW III	parklandschap	Laat-Paleolithicum
12.745	10.800			– Allerød	LW II	dennen- en berkenbossen	
13.675	11.800			– Vroege Dryas	LW I	open parklandschap	
14.025	12.000			– Bølling		open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
15.700	13.000			Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)		perioden met een poolwoestijn en perioden met een toendra	Midden-Paleolithicum
35.000							
75.000				Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)		perioden met bos en perioden met een subarctisch open landschap	
115.000				Eemien (warme periode)		loofbos	
130.000							
300.000		Midden-Pleistoceen		Saalien (ijstijd)			Vroeg-Paleolithicum

Chronostratigrafie voor Noordwest-Europa volgens Zagwijn (1974), Vandenberghe (1985) en De Mulder *et al.* (2003). Lithostratigrafie volgens De Mulder *et al*. (2003). Mariene isotoop stadium (MIS) volgens Bassinot *et al.* (1994). Atmosferische data volgens Stuiver *et al.* (1998). Zuurstofisotoop calibratie (OxCal) versie 3.9 Bronk Ramsey (2003), toegepast op het Laat-Weichselien en het Holoceen. Archeologische periode-indeling en ouderdom volgens de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB). Vegetatie bewerkt volgens Berendsen (2000). Pollenzones volgens P. Vos & P. Kiden (2005).

Bijlage 2 Onderzoeksmeldingen

Zaak

Zaaktype	**Registratie rapportplichtige onderzoeksmelding**
Zaakidentificatie	2202287100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2 Onderzoeksmeldingsnr	29244
Eigen kenmerk project	-
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~non-destructief~archeologisch: boring
Uitvoerder	BAAC BV
Bevoegd gezag	particulier
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	-
X coördinaat	121883
Y coördinaat	411497
Startdatum veldwerk	17/06/2008
Verwachte einddatum veldwerk	18/06/2008
Meldingsdatum	11/06/2008
Omschrijving	Als gevolg van de toekomstige bouw van een loods aan de Molenstraat 50-54, zal er dmv een karteerend booronderzoek moeten blijken of er sprake is van archeologische resten bovenop de aanwezige dekzandrug onder een esdek.
Status zaak	Onderzoek afgemeld op 27-03-2017

Zaakdocumenten

Document ID	**10021712**
Archis2 Rapportmeldingsnr	-
Auteur	C.C. Kalisvaart
Titel	Gemeente Geertruidenberg, plangebied Molenstraat te Raamsdonk
Jaar	2008
Reeks	BAAC-rapport
Volgnr	V-08.0196
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/220/2202287/afm/
Externe Link	-

Zaak

Zaaktype	**Registratie rapportplichtige onderzoeksmelding**
Zaakidentificatie	4931097100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2 Onderzoeksmeldingsnr	-
Eigen kenmerk project	2090078
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~non-destructief~archeologisch: boring
Uitvoerder	Transect
Bevoegd gezag	gemeente
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	-
X coördinaat	121886
Y coördinaat	411348
Startdatum veldwerk	16/12/2020
Verwachte einddatum veldwerk	16/12/2020
Meldingsdatum	18/12/2020
Omschrijving	-
Status zaak	Onderzoek afgemeld op 13-04-2021

Zaakdocumenten

Document ID	**-**
Archis2 Rapportmeldingsnr	-
Auteur	-
Titel	Eerste bevindingen
Jaar	-
Reeks	-
Volgnr	-
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/493/4931097/afm/
Externe Link	-
Document ID	**10297190**
Archis2 Rapportmeldingsnr	-
Auteur	J Rap
Titel	Transect-rapport 3121: Een Bureauonderzoek en een Inventariserend veldonderzoek
Jaar	2021
Reeks	Transect Rapport
Volgnr	3121
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/493/4931097/afm/
Externe Link	-

Zaak

Zaaktype	**Registratie rapportplichtige onderzoeksmelding**
Zaakidentificatie	4958638100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2 Onderzoeksmeldingsnr	-
Eigen kenmerk project	21010063
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~destructief~archeologisch: proefputten/proefsleuven
Uitvoerder	Transect
Bevoegd gezag	gemeente
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	-
X coördinaat	121886
Y coördinaat	411348
Startdatum veldwerk	15/03/2021
Verwachte einddatum veldwerk	15/03/2021
Meldingsdatum	01/03/2021
Omschrijving	-
Status zaak	Onderzoek aangemeld op 01-03-2021

Zaak

Zaaktype	**Registratie rapportplichtige onderzoeksmelding**
Zaakidentificatie	2190583100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2 Onderzoeksmeldingsnr	27505
Eigen kenmerk project	-
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~non-destructief~archeologisch: boring
Uitvoerder	Becker en Van de Graaf
Bevoegd gezag	particulier
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	Molenstraat
X coördinaat	121909
Y coördinaat	411296
Startdatum veldwerk	20/03/2008
Verwachte einddatum veldwerk	21/03/2008
Meldingsdatum	12/03/2008
Omschrijving	-
Status zaak	Onderzoek afgemeld op 26-05-2015

Zaakdocumenten

Document ID	**2028270**
Archis2 Rapportmeldingsnr	11455
Auteur	Wilbers, A.W.E.
Titel	Molenstraat, Raamsdonk, gemeente Geertruidenberg
Jaar	2008
Reeks	Rapport
Volgnr	projectnummer 07760108/27505
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis2/Archeorapporten/5/AR11455
Externe Link	-

Zaak

Zaaktype	**Registratie rapportplichtige onderzoeksmelding**
Zaakidentificatie	2220706100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2 Onderzoeksmeldingsnr	31780
Eigen kenmerk project	-
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~destructief~archeologisch: proefputten/proefsleuven
Uitvoerder	IDDS Archeologie B.V.
Bevoegd gezag	particulier
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	Molenstraat
X coördinaat	121909
Y coördinaat	411295
Startdatum veldwerk	24/11/2008
Verwachte einddatum veldwerk	29/11/2008
Meldingsdatum	27/10/2008
Omschrijving	-
Status zaak	Onderzoek afgemeld op 26-05-2015

Vondstlocatie

Objectnummer	1087835
Archis2 Waarnemingsnr	443132
Archis2 Vondstmeldingsnr	425499
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	Molenstraat
Eigen kenmerk project	-
X coördinaat	121919
Y coördinaat	411290
Toelichting	In opdracht heeft archeologisch onderzoeksbureau Becker & Van de Graaf bv van 24 tot en met 27 november 2008 een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) d.m.v. proefsleuven uitgevoerd aan de Molenstraat in Raamsdonk gemeente Geertruidenberg. De aanleiding voor dit onderzoek is de bouw van woningen. Hierbij zal de bodem door graafwerkzaamheden worden verstoord tot een diepte van maximaal 2,0 m beneden maaiveld, waardoor er een kans aanwezig is dat eventueel aanwezige archeologische waarden verstoord dan wel vernietigd zullen worden . De leiding van het veldwerk lag in de handen van drs. E. Hoven, senior archeoloog en Ulrich Ocklenburg MA, veldarcheoloog. Er werden vier proefsleuven van 4 x 50 m onderzocht die regelmatig verdeeld in het plangebied lagen. Alleen in proefsleuf 4 in het oosten van het terrein zijn vijf sporen die uit de 18e /19e eeuw dateren aangetroffen. De sporen ; twee afvalkuilen, twee paalkuilen en een sloot - hangen samen met de boerderij Molenstraat 45. In de andere proefsleuven zijn geen sporen aangetroffen. Op basis van de resultaten wordt door Becker & Van de Graaf geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Vondsten

Objectnummer	Aantal	Materiaal	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
361661	3	keramiek	tegel	Nieuwe Tijd Laat	Nieuwe Tijd Laat	
361662	2	bot	bot	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	
361663	1	keramiek	pijp	Nieuwe Tijd Midden	Nieuwe Tijd Midden	
361664	5	keramiek	witbakkend geglazuurd aardewerk	Nieuwe Tijd Midden	Nieuwe Tijd Midden	
361665	2	keramiek	porselein	Nieuwe Tijd Midden	Nieuwe Tijd Midden	
361666	3	keramiek	Fayence	Nieuwe Tijd Midden	Nieuwe Tijd Midden	
361667	4	keramiek	steengoed	Nieuwe Tijd Vroeg	Nieuwe Tijd Midden	
361668	27	keramiek	roodbakkend geglazuurd:kom	Nieuwe Tijd Midden	Nieuwe Tijd Midden	
361669	3	glas	onbekend	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	
361670	1	hout/houtskool	houtskool	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	
361671	15	keramiek	roodbakkend geglazuurd aardewerk	Nieuwe Tijd Vroeg	Nieuwe Tijd Laat	

Sporen

Objectnummer	Aantal	Materiaal	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
373036	2		paalgat/paalkuil	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	
373037	2		afvalkuil	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	Zeer humeuze vulling
373038	2		greppel/sloot	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	

Complexen

Objectnummer	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
164751	Nietopgehoogde, individuele huisplaats	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	
164752	Nietopgehoogde, individuele huisplaats	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	
164753	Nietopgehoogde, individuele huisplaats	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	
164754	Nietopgehoogde, individuele huisplaats	Nieuwe Tijd Vroeg	Nieuwe Tijd Laat	
164755	Nietopgehoogde, individuele huisplaats	Nieuwe Tijd Midden	Nieuwe Tijd Midden	
164756	Nietopgehoogde, individuele huisplaats	Nieuwe Tijd Vroeg	Nieuwe Tijd Midden	
164757	Nietopgehoogde, individuele huisplaats	Nieuwe Tijd Laat	Nieuwe Tijd Laat	
164758	Nietopgehoogde, individuele huisplaats	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	
164759	Nietopgehoogde, individuele huisplaats	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	
164760	Nietopgehoogde, individuele huisplaats	Nieuwe Tijd Midden	Nieuwe Tijd Midden	
164761	Nietopgehoogde, individuele huisplaats	Nieuwe Tijd Midden	Nieuwe Tijd Midden	
164762	Nietopgehoogde, individuele huisplaats	Nieuwe Tijd Midden	Nieuwe Tijd Midden	
164763	Nietopgehoogde, individuele	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	

	huisplaats	Midden	Midden
164764	Nietopgehoogde, individuele huisplaats	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd

Zaakdocumenten

Document ID	**2030239**
Archis2 Rapportmeldingsnr	16454
Auteur	Engel, H. van den, E. Hoven, U. Ocklenburg
Titel	Molenstraat, Raamsdonk gemeente Geertruidenberg
Jaar	2009
Reeks	Rapport
Volgnr	09670508
Link	-
Externe Link	-
Document ID	**2024521100897**
Archis2 Rapportmeldingsnr	16454
Auteur	Engel, H.W.D. van den; E. Hoven en U. Ocklenburg
Titel	Inventariserend Veldonderzoek (IVO), karterende en waarderende fase, d.m.v. proefsleuven Molenstraat, Raamsdonk, gemeente Geertruidenberg
Jaar	2009
Reeks	Becker & Van de Graaf-rapport
Volgnr	978-90-8996-115-0
Link	-
Externe Link	-

Zaak

Zaaktype	**Registratie rapportplichtige onderzoeksmelding**
Zaakidentificatie	4616493100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2 Onderzoeksmeldingsnr	-
Eigen kenmerk project	AM18270
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~non-destructief~archeologisch: boring
Uitvoerder	Aeres Milieu
Bevoegd gezag	gemeente
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	-
X coördinaat	121646
Y coördinaat	411147
Startdatum veldwerk	29/06/2018
Verwachte einddatum veldwerk	02/07/2018
Meldingsdatum	26/06/2018
Omschrijving	-
Status zaak	Onderzoek afgemeld op 21-03-2019

Zaakdocumenten

Document ID	**10073230**
Archis2 Rapportmeldingsnr	-
Auteur	drs. L. van Diepen
Titel	Archeologisch bureau- en verkennend veldonderzoek door middel van boringen Wim Boonstraat te Raamsdonk. AM18270
Jaar	2018
Reeks	Aeres-Milieu Rapport
Volgnr	AM18270
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/461/4616493/afm/
Externe Link	-
Document ID	**-**
Archis2 Rapportmeldingsnr	-
Auteur	-
Titel	Eerste bevindingen
Jaar	-
Reeks	-
Volgnr	-
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/461/4616493/afm/
Externe Link	-

Zaak

Zaaktype	**Registratie rapportplichtige onderzoeksmelding**
Zaakidentificatie	4658857100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2 Onderzoeksmeldingsnr	-
Eigen kenmerk project	18120012
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~destructief~archeologisch: proefputten/proefsleuven
Uitvoerder	Transect
Bevoegd gezag	gemeente
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	-
X coördinaat	121640
Y coördinaat	411146
Startdatum veldwerk	15/01/2019
Verwachte einddatum veldwerk	15/01/2019
Meldingsdatum	04/01/2019
Omschrijving	-
Status zaak	Onderzoek afgemeld op 15-02-2021

Vondstlocatie

Objectnummer	1241996
Archis2 Waarnemingsnr	-
Archis2 Vondstmeldingsnr	-
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	IVO-P Raamsdonk, Wim Boonsstraat
Eigen kenmerk project	18120012
X coördinaat	121631
Y coördinaat	411142
Toelichting	Tijdens het archeologisch proefsleuvenonderzoek zijn vijf werkputten aangelegd in de top van de natuurlijke ondergrond. Hierin zijn geen archeologische sporen gevonden, enkel een recent paalspoor en een recente greppel. Daarmee is geconcludeerd dat het plangebied geen behoudenswaardige, archeologische waarden bevat.

Sporen

Objectnummer	Aantal	Materiaal	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
1241997	1		paalgat/paalkuil	Nieuwe Tijd Laat	Nieuwe Tijd Laat	

Zaakdocumenten

Document ID	**10277707**
Archis2 Rapportmeldingsnr	-

Auteur	A. Pels-Ouweneel
Titel	Transect-rapport 2083: Een Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. Proefsleuven. Raamsdonk, Wim Boonsstraat. Gemeente Geertruidenberg (NB).
Jaar	2019
Reeks	Transect Rapport
Volgnr	2083
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/465/4658857/afm/
Externe Link	-
Document ID	-
Archis2 Rapportmeldingsnr	-
Auteur	-
Titel	Eerste bevindingen
Jaar	-
Reeks	-
Volgnr	-
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/465/4658857/afm/
Externe Link	-

Zaak

Zaaktype	**Registratie rapportplichtige onderzoeksmelding**
Zaakidentificatie	2214883100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2 Onderzoeksmeldingsnr	30993
Eigen kenmerk project	-
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~non-destructief~archeologisch: boring
Uitvoerder	Oranjewoud BV
Bevoegd gezag	Gemeente
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	-
X coördinaat	121218
Y coördinaat	411380
Startdatum veldwerk	15/09/2008
Verwachte einddatum veldwerk	20/09/2008
Meldingsdatum	11/09/2008
Omschrijving	Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek dmv boringen, verkennende fase.
Status zaak	Onderzoek afgemeld op 26-05-2015

Zaakdocumenten

Document ID	**2000883**
Archis2 Rapportmeldingsnr	21128
Auteur	Koopmanschap & Sophie
Titel	Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek verkennende fase voor tien locaties in Raamsdonk (gemeente Geertruidenberg)
Jaar	2008
Reeks	Oranjewoud-rapport
Volgnr	2008/140
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis2/Archeorapporten/16/AR21128
Externe Link	-

Bijlage 3 Vondstmeldingen

Zaak

Zaaktype	**Registratie archeologische vondstmelding**
Zaakidentificatie	2933531100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2 Onderzoeksmeldingsnr	-
Eigen kenmerk project	-
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~destructief~archeologisch: opgraving
Uitvoerder	particulier
Bevoegd gezag	-
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	Lambertuskerk
X coördinaat	121650
Y coördinaat	411800
Startdatum veldwerk	-
Verwachte einddatum veldwerk	-
Meldingsdatum	01/02/2000
Omschrijving	-
Status zaak	Vondstmelding afgemeld op 27-06-2015

Vondstlocatie

Objectnummer	1069816
Archis2 Waarnemingsnr	40725
Archis2 Vondstmeldingsnr	-
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	Lambertuskerk
Eigen kenmerk project	-
X coördinaat	121650
Y coördinaat	411800
Toelichting	Onderzoek in interieur van Hervormde Lambertuskerk te Raamsdonk.Betreft een RDMZ-monument waar in het kader van restauratie grondwerkzaam-heden werden verricht (nieuwe vloer, leidingen t.b.v. verwarming en sani-tair). Daarbij zijn archeol. waarnemingen verricht door de ArcheologischeWerkgroep van de Vereniging Oudheidkundige Kring Geertruydenberghe, die te-keningen en foto's maakte en vondsten verzamelde in het schip, de zijbeukenen de beide transepten. Blootgelegde bouwkundige elementen hebben aanlei-ding gegeven tot (aanvullend) bouwhistorisch onderzoek, resulterend in eenAppendix-rapport (2) door: Kamphuis, Bureau voor bouwhistorie; Delft.Opm.: kerk ligt op een 'terp'; vondsten en sporen tot 2,50 m onder maaiveldOpm.: adres Oudheidkundige Kring Geertruidenberg, Vismarktstraat 4, Geer-truidenberg.Opm.: gegevens vondstenlijst niet op ROB aanwezig.

Vondsten

Objectnummer	Aantal	Materiaal	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
742350	1	steen	doopvont	Late Middeleeuwen B	Late Middeleeuwen B	Natuurstenen voet doopvont, laat-Romaans, ca 1300.

742351	2	metaal	munt	Late Middeleeuwen B	Late Middeleeuwen B	Determ.: er wordt verwezen naar een vondstenlijst.
742352	37	metaal	munt	Nieuwe Tijd Vroeg	Nieuwe Tijd Vroeg	Determ.: er wordt verwezen naar een vondstenlijst.
742353	9999	kalksteen/mergel	pleisterwerk	Late Middeleeuwen B	Nieuwe Tijd Midden	Beschilderd pleisterwerk binnenzijde grafkelder.
743989	1	koper	antoninianus	Laat Romeinse Tijd A	Laat Romeinse Tijd A	Bronzen munt Antoninianus Probus, ca 280 (determ. KPK).
744489	1	keramiek	roodbakkend geglazuurd:bord - sgrafitto	Nieuwe Tijd Vroeg	Nieuwe Tijd Vroeg	Ca 1525; diam. ca 30 cm.

Sporen

Objectnummer	Aantal	Materiaal	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
869710	1	keramiek	muur	Late Middeleeuwen B	Late Middeleeuwen B	Muurresten Romaanse kerk, ca 1300.
869711	7	keramiek	fundering	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	Funderingen diverse orgelbalkons.
869712	3	keramiek	fundering	Nieuwe Tijd Vroeg	Nieuwe Tijd Vroeg	Altaarfunderingen.
869713	1	keramiek	muur	Late Middeleeuwen B	Nieuwe Tijd Midden	Resten grafkelder in kerk.
869926	1	keramiek	fundering	Late Middeleeuwen B	Late Middeleeuwen B	Altaarfundering.
869927	1	keramiek	vloer	Late Middeleeuwen B	Nieuwe Tijd Midden	Fragm. tegelvloer 1,5x6 m; afm. tegels 16,5x16,5x5 cm. Ca 0,5 m diepte.

Complexen

Objectnummer	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
496228	kerk	Late Middeleeuwen B	Late Middeleeuwen B	
496229	kerk	Late Middeleeuwen B	Late Middeleeuwen B	
496230	kerk	Late Middeleeuwen B	Late Middeleeuwen B	
496231	kerk	Nieuwe Tijd Vroeg	Nieuwe Tijd Vroeg	
496232	kerk	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	
496233	kerk	Nieuwe Tijd Vroeg	Nieuwe Tijd Vroeg	
496234	Begraving, onbepaald	Late Middeleeuwen B	Nieuwe Tijd Midden	
496235	Begraving, onbepaald	Late Middeleeuwen B	Nieuwe Tijd Midden	
504164	kerk	Late Middeleeuwen B	Late Middeleeuwen B	
504165	kerk	Late Middeleeuwen B	Nieuwe Tijd Midden	
504166	complextype niet te bepalen	Laat Romeinse Tijd A	Laat Romeinse Tijd A	
506481	kerk	Nieuwe Tijd Vroeg	Nieuwe Tijd Vroeg	

Zaakdocumenten

Document ID	**317766212375**
Archis2 Rapportmeldingsnr	-
Auteur	KAMPHUIS, J.
Titel	-
Jaar	2000
Reeks	Hervormde Lambertuskerk te Raamsdonk. Appendix 2.
Volgnr	-
Link	-
Externe Link	-

Zaak

Zaaktype	**Registratie archeologische vondstmelding**
Zaakidentificatie	3176953100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2 Onderzoeksmeldingsnr	-
Eigen kenmerk project	-
Verwerving	verwervingswijzen~niet-archeologisch~niet-archeologisch: graafwerk
Uitvoerder	particulier
Bevoegd gezag	-
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	Lambertuskerk
X coördinaat	121650
Y coördinaat	411800
Startdatum veldwerk	-
Verwachte einddatum veldwerk	-
Meldingsdatum	03/09/2004
Omschrijving	-
Status zaak	Vondstmelding afgemeld op 27-06-2015

Vondstlocatie

Objectnummer	1075589
Archis2 Waarnemingsnr	50398
Archis2 Vondstmeldingsnr	320098
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	Lambertuskerk
Eigen kenmerk project	-
X coördinaat	121650
Y coördinaat	411800
Toelichting	Bij de algehele restauratie van het interieur van de kerk werd grondwerk verricht t.b.v. aanleg van nieuwe vloer en leidingwerk (voor verwarming en sanitaire voorzieningen). Aanvullend op het eerdere onderzoek in 1999 in het schip en de zijbeuken (zie waarnemingsnr. 40725) werd in de eerste helft van 2000 door de Archeologische Werkgroep Geertruidenberg onderzoek verricht in het koor. Hierbij werden in een sleuf in het zuiden van het koor de bakstenen fundringsresten van het koor van de romaanse kerk van ca. 1300 aangetroffen. In het oostelijk deel van het koor werd de grafkelder van de familie Van Son onderzocht (zie rapport Hans Koopmanschap augustus 2000). Bijlagen bij het meldingsformulier: 1 Lijst vondsten Lambertuskerk Raamsdonk 1998-2000 dd 7 januari 2002 2 Kopie van drie publicaties genoemd onder Literatuur 3 Rapport H. Koopmanschap, Een honnorable begraefplaatse te Raamsdonk. Fysisch-antropologisch onderzoek naar de grafkelder van de ambachtsheren

Vondsten

Objectnummer	Aantal	Materiaal	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
729068	1	goud	oorring	Nieuwe Tijd Midden	Nieuwe Tijd Midden	1x oorring gevonden in grafkelder Familie van Son

729067	1	keramiek	baksteen	Nieuwe Tijd Midden	Nieuwe Tijd Midden	1x grafkelder familie van Son
730316	1	keramiek	baksteen	Late Middeleeuwen B	Late Middeleeuwen B	1x baksteenfundering ZO-koorhoek, resten romaanse kerk ca 1300
730317	11	metaal	munt	Late Middeleeuwen B	Nieuwe Tijd	Zie van Gils en Mekke, De Dongebode 2001

Complexen

Objectnummer	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
504858	kerk	Late Middeleeuwen B	Nieuwe Tijd	
499238	kerk	Nieuwe Tijd Midden	Nieuwe Tijd Midden	
499239	kerk	Nieuwe Tijd Midden	Nieuwe Tijd Midden	
504857	kerk	Late Middeleeuwen B	Late Middeleeuwen B	

Zaakdocumenten

Document ID	**320471241480**
Archis2 Rapportmeldingsnr	-
Auteur	A. van Gils-Spee
Titel	De bewogen geschiedenis van de Lambertuskerk te Raamsdonk in: De Dongebode 2001
Jaar	2001
Reeks	Onbekend
Volgnr	-
Link	-
Externe Link	-
Document ID	**320471241478**
Archis2 Rapportmeldingsnr	-
Auteur	A. van Gils-Spee
Titel	Luikse en heerlijke strategie in de Brabantse noordwesthoek. De kerk van Raamsdonk in de Middeleeuwen
Jaar	2001
Reeks	Van Twee¿n ¿¿n. Kerk en West-Brabant door de eeuwen heen. Dertiende verzameling bijdragen van de Vereniging voor Nederlandse Kerkgeschiedenis
Volgnr	-
Link	-
Externe Link	-
Document ID	**320471241479**
Archis2 Rapportmeldingsnr	-
Auteur	A. van Gils-Spee en J. Mekke
Titel	Munten uit de Lambertuskerk in Raamsdonk in: De Dongebode 2001
Jaar	2001
Reeks	Onbekend
Volgnr	-
Link	-
Externe Link	-
Document ID	**320471241481**
Archis2 Rapportmeldingsnr	-
Auteur	H.J.L.C. Koopmanschap
Titel	-
Jaar	2000

Reeks	Een "honnorable begraefplaatse" te Raamsdonk. fysisch-antropologisch onderzoek naar de grafkelder van de ambachtsheren van Raamsdonk
Volgnr	-
Link	-
Externe Link	-

Zaak

Zaaktype	**Registratie rapportplichtige onderzoeksmelding**
Zaakidentificatie	4658857100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2 Onderzoeksmeldingsnr	-
Eigen kenmerk project	18120012
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~destructief~archeologisch: proefputten/proefsleuven
Uitvoerder	Transect
Bevoegd gezag	gemeente
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	-
X coördinaat	121640
Y coördinaat	411146
Startdatum veldwerk	15/01/2019
Verwachte einddatum veldwerk	15/01/2019
Meldingsdatum	04/01/2019
Omschrijving	-
Status zaak	Onderzoek afgemeld op 15-02-2021

Vondstlocatie

Objectnummer	1241996
Archis2 Waarnemingsnr	-
Archis2 Vondstmeldingsnr	-
Gemeente	Geertruidenberg
Plaats	Raamsdonk
Toponiem	IVO-P Raamsdonk, Wim Boonsstraat
Eigen kenmerk project	18120012
X coördinaat	121631
Y coördinaat	411142
Toelichting	Tijdens het archeologisch proefsleuvenonderzoek zijn vijf werkputten aangelegd in de top van de natuurlijke ondergrond. Hierin zijn geen archeologische sporen gevonden, enkel een recent paalspoor en een recente greppel. Daarmee is geconcludeerd dat het plangebied geen behoudenswaardige, archeologische waarden bevat.

Sporen

Objectnummer	Aantal	Materiaal	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
1241997	1		paalgat/paalkuil	Nieuwe Tijd Laat	Nieuwe Tijd Laat	

Zaakdocumenten

Document ID	**10277707**
Archis2 Rapportmeldingsnr	-

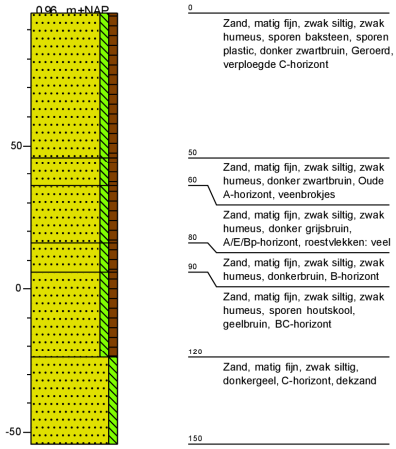
Auteur	A. Pels-Ouweneel
Titel	Transect-rapport 2083: Een Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. Proefsleuven. Raamsdonk, Wim Boonsstraat. Gemeente Geertruidenberg (NB).
Jaar	2019
Reeks	Transect Rapport
Volgnr	2083
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/465/4658857/afm/
Externe Link	-
Document ID	-
Archis2 Rapportmeldingsnr	-
Auteur	-
Titel	Eerste bevindingen
Jaar	-
Reeks	-
Volgnr	-
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/465/4658857/afm/
Externe Link	-

Bijlage 4 Boorprofielen

Boorstaten

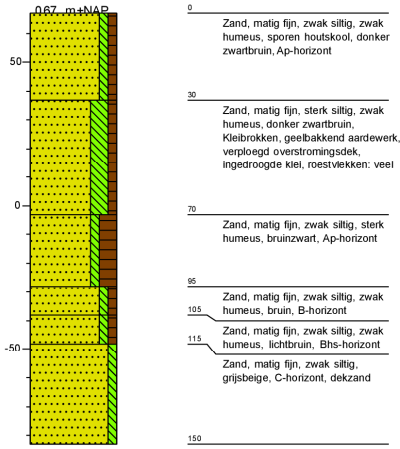
Boring: 1

X: 121701.00
Y: 411610.00

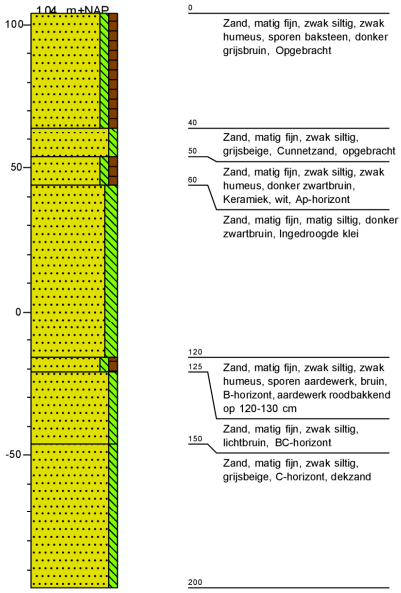
Boring: 2

X: 121671.00
Y: 411600.00

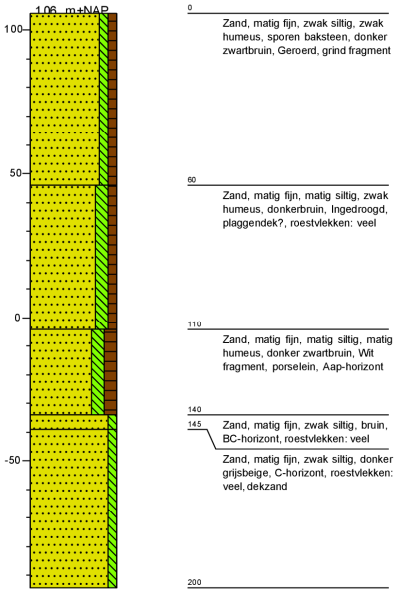
Boring: 3

X: 121663.00
Y: 411626.00

Boring: 4

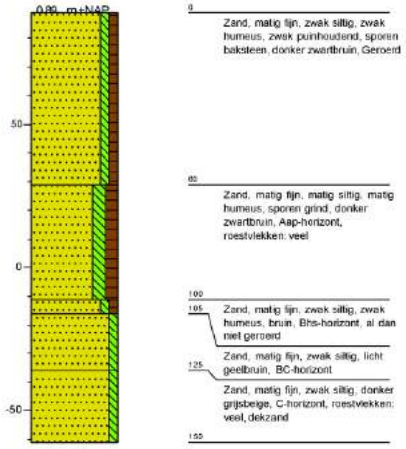
X: 121692.00
Y: 411635.99

Boorstaten

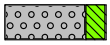
Boring: 5

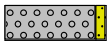
X: 121682.00
Y: 411617.00

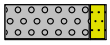

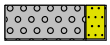
Legenda (conform NEN 5104)

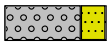
grind

Grind, siltig

Grind, zwak zandig

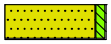

Grind, matig zandig

Grind, sterk zandig

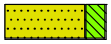

Grind, uiterst zandig

zand

Zand, kleïig

Zand, zwak siltig

Zand, matig siltig

Zand, sterk siltig

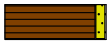

Zand, uiterst siltig

veen

Veen, mineraalarm

Veen, zwak kleïig

Veen, sterk kleïig

Veen, zwak zandig

Veen, sterk zandig

klei

Klei, zwak siltig

Klei, matig siltig

Klei, sterk siltig

Klei, uiterst siltig

Klei, zwak zandig

Klei, matig zandig

Klei, sterk zandig

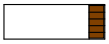
leem

Leem, zwak zandig

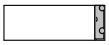

Leem, sterk zandig

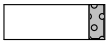
overige toevoegingen

zwak humeus

matig humeus

sterk humeus

zwak grindig

matig grindig

sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

monsters

geroerd monster

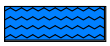
ongeroerd monster

volumering

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

slib

water

